

GESPREKKEN MET PROFESSOR Y

van

Louis-Ferdinand Céline

Vertaling:

Ernst van Altena

Bewerking:

Hageman, Ramakers en Swenne

Eerste voorstelling:

2 mei 1992 Grand Theatre Groningen

Regie en vormgeving:
Harrie Hageman

Spel:

Ben Ramakers: Céline
Harrie Hageman: Professor Y

Dramaturgie: Productie:
Marleen Swenne **Marleen Swenne, Rita Raats en Pol Wijnberg**

Lichtontwerp: Techniek: Fotografie:
Gé Wegman **André Pronk en Liny Penders** **Reyn van Koolwijk**

Kostuum: Bril: Stoel:
Arno Bremers **Oogappel Amsterdam** **De Kasstoer Amsterdam**

Met dank aan:
Eringa Professioneel Groningen, Adelbert Duivelshoff en Frank Storbeck

Speelperiode:
mei-juni 1992 / februari-maart 1993

Een productie van:
Stichting Wereld Premieres Amsterdam
in co-productie met
Stichting Grand Theatre Producties Groningen

personages: Céline (C), Professor Y (Y)

C de waarheid is heel eenvoudig
 het boekenvak lijdt onder een zeer ernstige afzetcrisis
 geloof maar geen nulletje van al die zogenaamde oplagen van
 honderdduizend! veertigduizend!... en zelfs vierhonderd exemplaren!...
 burgerbedrog!
 kom nou!... kom nou!...
 alleen de "kasteelromans" ... en zelfs die!... lopen nog vrij aardig... en de
 "detectives" een beetje... en de "moord en doodslag-boeken" ...
 in werkelijkheid wordt er niets meer verkocht... dat is erg!... de bioscoop de
 televisie de huishoudelijke artikelen de auto van 2, 4, 6 pk doen het boek
 enorm veel schade... allemaal "verkoop op afbetaling" stelt u zich dat eens
 voor! en dan de "week-ends"!... en die heerlijke vakanties twee- driemaal in
 de maand!... en de lololulu-cruises!... vaarwel spaarcentjes!... kom op
 schulden!... geen rooie cent meer over!... nou ja nietwaar een boek kopen!...
 een caravan? dat kan nog!... maar een boek?... het leenobject bij uitstek!...
 een boek wordt dat is bekend gelezen door ten minste twintig...
 vijftwintig lezers... oh als laten we zeggen het brood of de ham ook
 zoveel genoeg zouden bieden een enkele plak! twintig... vijftwintig
 consumenten! tel uit je winst!...
 van het wonder van de broodvermenigvuldiging staat men perplex maar het
 wonder van de boekvermenigvuldiging en als gevolg daarvan het niet-
 belonen van de arbeid van de schrijver zijn een algemeen aanvaard gegeven
 dat wonder voltrekt zich in alle rust door "ladenlichterij" of met wat meer
 omhaal in de openbare leeszaal enzovoort... enzovoort...
 in alle gevallen blijft de auteur er koud van
 dat is het belangrijkste!
 van de auteur wordt aangenomen dat hij grote persoonlijke rijkdom geniet
 of een jaargeld heeft van een heel grote partij ofwel (knapper nog dan de
 atoomfusie) het geheim ontdekt heeft van leven zonder vreten
 trouwens iedereen in goeden doen (bevoorrecht vetgemest met
 dividenden) zal u als een vaststaande en onwankelbare waarheid bevestigen
 zonder daar iets kwaads mee te bedoelen
*dat alleen de ellende het genie ontketent... dat het goed is als de
 kunstenaar lijdt!... en niet zo'n klein beetje ook... en meer en nog meer!...
 want slechts in weën kan hij baren!... en de smart is zijn meester!...*
 (aldus de heer voetstuk)
 en daarbij weet iedereen dat de gevangenis de kunstenaar geen kwaad
 doet... integendeel!... dat het werkelijke leven van de werkelijke kunstenaar
 niets anders is dan een lang of kort spelletje verstoppertje met de
 gevangenis... en dat het schavot hoe vreselijk dat ook lijkt een waar genot
 voor hem is... het schavot staat zagezegd op de artiest te wachten! elke

kunstenaar die aan het schavot ontkomt (of aan de galg zo u wilt) kan na zijn veertigste als een hansworst beschouwd worden...

omdat hij zich uit de menigte heeft losgemaakt omdat hij de aandacht op zich gevestigd heeft is het ook normaal en natuurlijk dat hij voorbeeldig gestraft wordt... alle ramen zijn al voor een hoge prijs verhuurd om zijn terechtstelling te kunnen bijwonen om hem eindelijk oprecht bekken te kunnen zien trekken!

op de place de la concorde rukt de menigte de bomen bij voorbeeld al uit de grond... zodat die een immense lege ruimte vormt met de tuilerieën! opdat ze zijn postzegel beter kunnen zien als ze hem zachtjes heel zachtjes met een heel klein pennemesje de hals afsnijden...

het einde van de clown dat waar men echt op wacht is niet zozeer dat zijn vrouw hem bedriegt die pret is te lievig! hij moet op de pijnbank gebonden worden! of op het rad! en daar moeten ze hem vier vijf uur laten brullen dat staat de schrijver te wachten! hij is ook een clown!... en of!... hij kan alleen ontsnappen aan wat ze voor hem gaarstoven door slimmigheden knechtenrollen schijnheiligheden of via een van de academies... de grote of de kleine of via een sacristie... of een partij... allemaal zeer hachelijke schuilplaatsen!... geen illusies! wat loopt het vaak spaak met die zogenaamde schuilplaatsen... en met die "betrokkenheid"... helaas! helaas!... zelfs voor degenen die drie vier "lidmaatschappen" hebben!... evenzovele pacts met de duivel!...

als u over het geheel goed oplet ziet u tal van schrijvers aan lager wal eindigen terwijl u zelden een uitgever onder de seinebruggen aantreft ... is dat niet gek?... ik had het daar laatst met gaston gallimard over mijn uitgever... en gaston weet er wel iets van neem dat maar van me aan!... hij vond voor wat mij betreft dat ik echt zou moeten proberen de stilte te verbreken die mij zoveel kwaad gedaan heeft! verbreken! da's een goeie! uit mijn vergetelheid komen om mijn genialiteit te laten erkennen...

jawel!

zei ik

u speelt het spel niet mee!... besloot hij... hij verweet me niets... maar toch!... hij is een mecenas gaston dat is bekend... maar hij is ook zakenman gaston... ik wilde hem geen verdriet doen... dus ging ik op zoek meteen zonder een minuut te verliezen naar enige aanleg bij mezelf om "het spel mee te spelen"... u begrijpt dat ik wetenschappelijk als ik ben de omgeving van dat "het spel meespelen" onderzocht heb!... ik begreep *stante pede* (zover was ik alvast) dat "het spel meespelen!" vóór alles betekende op de radio komen... al het andere moest wijken!... daar moest je gaan stamelen! niets aan te doen! deed er niet toe wat!... maar daar moest je je naam honderd keer laten spellen! duizend keer!... of je nu de "volschuimende zeep" bent... of het "scheermes zonder mesje krabjerot"... of "de geniale schrijver onleesbaar"!... dezelfde saus! hetzelfde procédé! en zodra je

achter de microfoon vandaan bent jezelf laten filmen! in detail! je vroegste jeugd filmen je puberteit je rijpere leeftijd je onbelangrijkste wederwaardigheden... en is de film klaar aan de telefoon!... laat alle journalisten opdraven!... dan leg je hun uit waarom je je vroegste jeugd hebt laten verfilmen je puberteit je rijpere leeftijd... zodat ze dat allemaal vriendelijk afdrukken en je daarna weer laten fotograferen! en nog eens!... en het in honderd kranten verschijnt!... en weer!... en nog eens!... en ik nietwaar wat mij betreft ik zie me al ingepakt door een van die afschuwelijke brabbelblaadjes!... dit rechtvaardigen dat verheerlijken?... trouwens bevriende journalisten gaven me onmiddellijk en ronduit een koude douche heb je jezelf niet gezien ferdinand? ben je gek geworden? waarom niet ook nog op de televisie? met die kop van jou? die stem van jou? heb je jezelf ooit gehoord?... heb je jezelf nooit in de spiegel bekeken? dat gestuntel van je? ik bekijk mezelf niet vaak in de spiegel dat klopt en de paar keer dat ik in de loop der jaren naar mezelf gekeken heb vond ik me alleen maar steeds lelijker... dat was trouwens ook mijn vaders mening... hij vond me afzichtelijk... hij raadde me aan mijn baard te laten staan... maar zoon een baard staat verzorgd! en je bent een varken! en je stinkt!... aldus mijn vader... wat mijn stem betreft die ken ik... om "brand" te roepen is die krachtig genoeg!... maar aantrekkelijkheid kan ik er niet van eisen... alles bij elkaar dus: niet om aan te horen niet om aan te zien!... ik heb dat niet aan gaston bekend... ik heb mijn toevlucht genomen tot paulhan... hoofdredakteur van het tijdschrift la nouvelle revue française... die uitsloover van een paulhan... paulhan als we elkaar eens interviewden?... of liever als jij mij eens interviewde! dat zou toch niet gek zijn een 'interview'? dat zou gaston misschien tevreden stellen? hij wil dat ik 'het spel meespeel'!... is het interview soms niet 'het grote spel'? niet dan? jij laat dat interview verschijnen in je 'antiekier dan antieke bladen' dat zal ze dan wel een schok geven... dat zal ze geen kwaad doen! paulhan was eigenlijk van mening ... hij wilde graag... maar zijn tijd was al geheel en al bezet... hij was al voor maanden besproken! en verder vertrok hij net voor een kuur... je moet altijd op je tenen op je kop gaan staan om bij gaston iemand te pakken te krijgen... ze gaan net een kuur doen of komen daarvan terug... als ze ervan terugkomen liggen er zoveel achterstallige brieven dat ze maanden nodig hebben om die te beantwoorden... dicteren weer dicteren... en als de brieven eenmaal in de enveloppen zitten met de postzegels erop geplakt dan zijn ze aan het eind van hun latijn liggen op apegapen... dan reizen ze weer af voor een kuur... ze zijn werkelijk altijd bezet die hele generale staf van gaston... "u begrijpt het niet... u stelt belachelijke vragen... u bent niets waard geen

land mee te bezeilen! niks nut van een schrijver!... parasiet van de uitgeverij!... u droomt dat is het!... u droomt!... de werkelijkheid ontgaat u!..." wat paulhan betreft de werkelijkheid is dat hij een cruise gaat maken... en nog een!... en weer een!... ik moet een andere aangever zien te vinden... een interviewer die thuis blijft die geen kuur gaat doen!... ik had er een gevonden!... en toen twee!... en toen drie!... en toen tien!... allemaal zeer bekwaam... en ze wilden graag... maar ze stelden me een voorwaarde: dat ik ze niet zou compromitteren!... dat ik ze niet zou citeren! ze accepteerden het wel maar dan "anoniem"!...

ik begrijp die voorzichtigheid heel goed... en hoe!... je kunt niet voorzichtig genoeg zijn... op het laatst waren ze met zijn vijftigen! keus te over!... maar wat kwam ik in verlegenheid... omdat ik niemand wilde kwetsen!...

sommigen waren zo hoogdravend!... anderen zo muggezifterig!... tot ik er een vond en dat was beter die mij volstrekt vijandig was... achterbaks en wantrouwend... hij wilde niet bij me thuis komen hij wilde niet dat ik bij hem kwam hij wilde alleen op een plek in het openbaar... waar we onopgemerkt zouden blijven...

ik stel u mijn interviewer voor: de interviewer voor mij professor y net als honderd anderen had professor y natuurlijk ook net als duizend andere kandidaten doctorandussen met bril zonder bril bij uitgeverij nouvelle revue française een manuscript "ter lezing" liggen... vrijwel alle onderwijzers hebben een toekomstig goncourtprijsje dat in zijn sop ligt gaar te koken bij la nouvelle revue... nu zegt u: dat is te zien ook!... ze publiceren er geen romans meer maar strafwerk!... sarcastisch strafwerk archeologisch strafwerk proustiaans strafwerk strafwerk zonder kop of staart strafwerk!

nobelprijsstrafwerk... anti-antiracistisch strafwerk! goedkoop strafwerk! en hooggeprijsd!

pléiade strafwerk!

strafwerk!...

ook professor y had vast en zeker z'n beetje strafwerk dat al jaren in de kelders van la nouvelle lag te wachten totdat gaston het naar boven zou laten halen en er een oog op zou werpen... als "haai" zoals zijn bijnaam als grote verslinder van uitgeverij luidt verorbort gaston heel wat plankton! gaston !

nee die gaat er niet aan kapot!... kijk alleen maar eens in wat voor automobiel hij rijdt!... een echte "super de luxe" haaiwagen... met tanden voor de radiator!... en dat geweldige glanzende olieachtige dekschild!... blikskaters!... wat riskeerde professor y niet allemaal hij en zijn strafwerk!... roerend dat "op de wijze van" dat al die onderwijzers toepassen... ze schrijven elkaar allemaal over dat kan niet anders... ze hebben te veel in de klas gezeten... het is hun vak om in de klas te zitten... en wat leer je in de klas? aan elkaar te friemelen en van elkaar over te schrijven... al die

mededingers naar de prix goncourt schrijven alles van elkaar over dat kan niet anders!... ze zijn even duurzaam op elkaar lijkend vervelend onvermijdelijk als al die rijen schilderijen in de een of andere grote salon... de gouden medaille of de prix goncourt de een voor gekladder de ander voor gekrabbel maken mensen nog gelukkig!... professor y daar naast me dacht voor zichzelf en voor dat strontmanuscript van hem verrekt vaak aan de gouden medaille aan de "goncourt"! aan een enkele blik van gaston een woordje van gaston!

vooruit y pep je eens wat op! alsjeblieft! we werken voor gaston! als u me niet interviewt... en dan ook nog op een intelligente manier... dan krijgt u een leuke thuiskomst!... dan zult u die gaston eens zien! dan stuurt hij die goncourt van u het bos in! en uw 'koelkast'!... en uw reis naar italië!... en uw stofzuiger merk 'credo'!... en dan zal mevrouw y wel vrolijk zijn met zo'n niksnut van een echtgenoot!

Y aan de slag!
meneer!... maar vooral geen politiek!...

C wees maar niet bang!... nee niets te vrezen! politiek is boosheid!... en boosheid professor y is een doodzonde! vergeet dat niet! wie boos is ouwehoert erop los! hij ontketent alle wraakgodinnen! die verscheuren hem! dat is recht!... maar professor y mij krijgen ze niet meer zover! voor geen keizerrijk! nooit!

Y wat zou u dan zeggen van een klein filosofisch debat?... acht u zich daartoe in staat?... een debat laten we bij voorbeeld zeggen over de mutaties in de vooruitgang door de transformaties van het 'ik'?...

C ach meneer de professor y ik wil u graag respecteren en zo... maar ik moet het u zeggen: ik ben daar tegen!... ik heb geen ideeën! niet één! en ik vind niets banaler alledaagser walgelijker dan ideeën! de bibliotheken barsten ervan! en de caféterrassen!... alle impotenten vloeien over van ideeën!... en de filosofen!... ideeën maken is hun vak!... ze overbluffen de jeugd ermee! verhoereren die!... u weet toch dat de jeugd alles slikt... alles *fantaaaaastisch!* vindt die pooiers hebben het dus gemakkelijk! de hartstochtelijke jaren van de jeugd gaan voorbij met erecties en het indrinken van 'ideeeeeën'!... van filosofieën om het beter uit te drukken!... ja filosofieën meneer !... de jeugd houdt van bedrog zoals jonge honden houden van stukken hout zogenaamde kluiven die je voor ze wegslingert en waar ze achteraan hollen! ze naderen die ze blaffen ze verliezen hun tijd dat is het belangrijkste!... en zo zie je ook alle hansworsten onophoudelijk met de jeugd spelen... haar stukken hout toewerpen die hol zijn filosofisch... en of ze zich ook buiten adem schreeuwt die jeugd!... en of ze er ook blij mee is!... wat is ze dankbaar!... ze weten wat de jeugd nodig heeft die pooiers! ideeeeeën!... en nog meer ideeeeeën! syntheses! intellectuele mutaties!... drink het als port! altijd aan de port! logistiek!

fantaaaaastisch!... hoe holler het is hoe meer de jeugd het allemaal slikt! allemaal vreet! alles wat ze vindt in de uiteinden van het holle hout... *ideeeeeën!*... speeltjes!... u u hebt professor y en ik zeg dit niet om u te kwetsen een smoel dat wijst op intelligentie! op dat van een dialecticus zelfs!... het kan niet anders of u gaat veel om met jongeren! u moet die pens volproppen! u leeft ervan van de jeugd! als u dol bent op de jeugd!... ongeduldig aanmatigend lanterfanterend... dan moet u zelfs casuïstisch zijn! dat wed ik!...

Y en u wat bent u dan wel?

C ik ben maar een uitvindertje meneer!... een uitvindertje en daar ga ik prat op!

Y geweldig!

C een uitvindertje ja zeker!... en van een kleinigheidje maar!... niet meer dan een kleinigheidje!... ik zend geen boodschppen aan de wereld!... ik! nee meneer! ik overvoer de ether niet met mijn gedachten! ik! nee meneer! ik bezat me niet aan woorden niet aan port niet aan de vleierijen van de jeugd!... ik denk niet voor de hele planeet!... ik ben maar een uitvindertje en dan nog van een klein kleinigheidje! van voorbijgaande aard ja ja! net als de rest! net als het boordeknoopje met het wippertje! ik ken mijn uiterst geringe belangrijkheid maar alles liever dan *ideeeeeën!*... *ideeeeeën* laat ik over aan de straatventers! alle *ideeeeeën!* aan de pooiers de verwarringzaaiers!... en u zeg eens op wat doet u?... u professor y?... bent u geen kouwe-druktemaker?... zet u de jeugd niet op een dwaalspoor?... stuurt u ze geen 'boodschappen'?... dat zou me verbazen!...

Y u heeft iets uitgevonden?... en wat dan wel?

C de emotie in de schrijftaal!... de schrijftaal was uitgedroogd ik heb de emotie weer in de schrijftaal gebracht!... net zoals ik het u zeg!... da's geen geringe klus dat zweer ik u!... de foef de toverkunst waardoor elke willekeurige klootzak u nu 'in geschrifte' kan ontroeren!... de emotie van het 'gesprokene' in het geschrevene terug kunnen vinden! dát is niet niks!... het is nietig maar het is wél wat!...

Y u bent belachelijk van pretentie!

C ja zeker! ja zeker!... en wat dan nog?... uitvinders zijn monsterlijk!... allemaal! vooral de kleine uitvinders!

de emotie van de spreektaal in het geschrevene!

denk daar eens even over na meneer de professor y!

laat die grijze cellen van u eens een beetje werken!

Y ja goed maar het romantische leesvoer dan! kijk eens naar de schrijvers van leesvoer!... die honderd miljoen per jaar verdienen zonder reclame zonder kritieken... zoeken die soms naar 'de emotie via de spreektaal'? die?... leuterkoek!... en die komen nooit in de gevangenis! die niet! die

- blijven heel gerieflijk overeind! die wel!
- C ja maar er schuilt een geheim in dat leesvoer... weet u welk?...
- Y nee!
- C ze bevatten meer 'technicolor' dan alle andere!... daarom verkopen ze beter dan alle andere! daarbij vergeleken bestaan de met de prix goncourt bekroonde niet eens!... wat wint het over de hele wereld? meneer de professor y? wat geniet de absolute voorkeur? van massa én elite? ik vraag het u? net zo goed in de sovjet-unie als in columbus (ohiojo) als in vancouver in canada in fez in marokko in trabzon in turkije in mexico?... de technicolor professor y!... de technicolor! ijzeren gordijn of niet!... het regime maakt geen bal uit!... overal de kitschwinkel! idem dito voor de literatuur! muziek! schilderkunst! moraal en goede manieren! technicolor! de makers van technicolorleesvoer zijn de meest vertaalde auteurs uit het franse taalgebied... veel meer vertaald dan alle balzacs hugo's maupassants anatoles etcetera... die toch ook dat moeten we toegeven... verdomd technicolor waren!... maar die op het stuk van lafheid zouteloosheid of moraal niet bestaan naast de sisters brothers technicolor! o helemaal niet!...
- Y goed maar degenen dan die zonder kraak of smaak zijn maar toch niet zulke oplagen halen?... niet zulke hoge als het romantische leesvoer? wat maakt u daar dan van?... die desondanks de prix goncourt wegslepen?... die u zo jammerlijk gemist hebt u met uw genie! en de andere grote prijzen?... wat zegt u daar dan van?... dat het allemaal maar gekeutel is?...
- C nee! ik waardeer ze! volstrekt! maar wel als technicolor!... ze lopen tachtig jaar achter!... ze schrijven allemaal zoals er geschilderd werd voor de grote salon van de gouden medaille omstreeks 1862... academisch of 'daar vlak naast'!... zelfs anti-academisch!... doet er niet toe!... je moet van alles hebben!... maar technicolor!... anarchistisch technicolor!... bombastisch technicolor!... religieus technicolor!... technicolor!
- u bent zo afgestompt professor y dat je u alles moet uitleggen!... ik zal de puntjes voor u op de *i* zetten! luister goed naar wat ik u vertel: de schrijvers van vandaag weten nog niet dat de film bestaat!... en dat de film hun manier van schrijven belachelijk en nutteloos gemaakt heeft... kletskouserig en holl!...
- Y hoe dat zo?
- C omdat hun romans al hun romans veel zouden winnen alles zouden winnen als ze overgenomen werden door een cineast... hun romans zijn niet meer dan scenario's meer of minder commerciële scenario's bij gebrek aan cineasten!... de film bevat in zichzelf alles wat aan hun romans ontbreekt: de beweging de landschappen het pittoreske mooie

meiden naakt onthaard tarzans jonge jongens leeuwen circusacts die als twee druppels water op elkaar lijken! slaapkamerspelletjes van wat-heb-je-me-daar! psychologie!... misdaden zoveel als je maar wilt!... een orgie aan reizen! alsof je er zelf bij bent! alles wat die armzalige kutkamer van een schrijver alleen maar kan aanduiden!... hoe hij zijn strafwerk ook vol zwoegt! tot zijn klanten hem gaan haten!... hij kan er niet tegenop! hoe technicolor hij zich ook uitslooft! hoe hij zich ook uitput! hij wordt duizend- duizendmaal overtroffen!

Y wat blijft er voor de romancier naar uw mening dan nog over?

C de hele massa van geestelijke debielen... de amorfe massa... die zelfs de krant niet leest... die nauwelijks naar de bioscoop gaat...

Y kan die de technicolorroman dan lezen?...

C en hoe!... en vooral weet u op de wc... daar heeft ze een moment om na te denken!... en dat moet ze dan wel gebruiken!...

Y uit hoeveel lezers bestaat die massa?

C o! zeventig tachtig procent van een normale bevolking

Y nou zeg een verdomd grote klantenkring!...

C daar gaat hij over mijmeren...

ja... maar zeg professor y! pas op! wel gemorfiniseerd door de radio die klantenkring! verzadigd met radio!... tot meer dan achterlijkheid overbluft!... ga daartegen maar eens een beetje praten over 'gevoelsweergave'!... dan komt u op de koffie!... de 'gevoelsweergave' is lyrisch... niemand minder lyrisch en gevoelig dan 'de lezer op de wc'!... de lyrische auteur en ik ben er zo een jaagt de hele massa tegen zich in het harnas en de elite ook nog!... de elite heeft geen tijd om lyrisch te zijn die rijdt auto vreet krijgt een dikke reet laat winden boert... en begint weer van voren af aan!... de elite leeft ook alleen maar op de plee die begrijpt ook alleen maar de technicolor... alles welbeschouwd loont de lyrische roman niet... dat zijn de feiten!... de lyriek maakt de schrijver af via zijn zenuwen via zijn aderen en door de vijandigheid van iedereen... ik maak geen lolletjes professor y!... bloedserieus!... het is ongelooflijk vermoeiend zo'n roman met 'gevoelsweergave'... de emotie kan alleen gevangen en gearrangeerd worden door middel van de spreektaal... de herinnering aan de spreektaal! en ten koste van oneindig veel geduld! allemaal heel kleine herschikkingen!... proost!... de film kan dan niet!... dat is de revanche!... ondanks al die luidruchtige reclame die miljarden aan publiciteit die duizenden steeds grotere close-ups... wimpers van een meter lang!... zuchten glimlachjes snikken die je je niet groter kunt denken blijft de film vals mechanisch ijskoud... er zit alleen maar valse emotie in!... gevoelsgolven worden er niet in gevangen... de film is gebrekkig op gevoelsgebied... een invalide monster!... de massa is evenmin gevoelig!... zeker!... dat geef ik toe professor y... die houdt alleen van

uiterlijke gebaren! de massa is hysterisch!... maar hoe zwak van
gevoelsleven! uiterst zwak!...

er zou al een stief kwartiertje geen oorlog meer geweest zijn meneer
de professor y als de massa een gevoelsleven bezat!... geen
slachtpartijen meer!... maar dat zie ik morgen nog niet gebeuren!...
u zult kunnen opmerken professor y dat de 'gevoelige momenten' van
de massa snel in hysterie omslaan! in barbaarsheid in plundering beter
gezegd: in ogenblikkelijke moord! de mens is geneigd tot
carnivorisme...

Y dus u werd vervolgd door de vijanden van uw stijl?... als ik het goed
begrijp... of door de afgunstigen op uw stijl?...

C ja meneer de professor y!... ze stonden me allemaal om de hoek op te
wachten!... ik had zo gezegd van mezelf een slachtoffer gemaakt!...

Y en u hebt een stijl uitgevonden?... daar maakt u aanspraak op? dat
houdt u staande?

C ja meneer de professor y!... een heel kleine uitvinding... maar
praktisch!... zoals het boordeknoopje met het wippertje... zoals de
dubbele pignon voor de fiets...

Y nu bagatelliseert u uzelf opeens!

C o nee!... niets meer!... niets minder! er bestaan geen grote
uitvindingen! dat vooropgesteld! pak 'm beet! alleen kleine! professor y
de natuur schenkt gelooft u mij de mens slechts hoogst zelden een
inventief vermogen... en daarbij is ze dan nog verdomd schriel ook!... al
degenen die lopen te mekkeren dat ze voelen hoe ze boordevol
uitvindingen zitten zijn evenzovele verrekte hansworsten!... krankzinnig
of niet!...

ach meneer de professor y de exposanten en de 'gouden-
medaillewinnaars' van de grote salon van 1862 waren ook niet
overtuigd van de merites van de impressionisten! en dan het publiek!
dat was sceptisch! wat het publiek betreft dat wilde ze alleen maar
opknopen! de impressionisten! en als keizer napoleon niet tussenbeide
gekomen was hadden ze het gedaan ook!

Y u wekt de indruk meneer céline dat u er heel wat van af weet!
goed als we het over de techniek hebben legt u me dan eens eventjes
uit waarom de impressionisten plotseling naar buiten kwamen? waarom
ze plotseling ophielden te schilderen in hun 'atelierlicht'?

C omdat ze foto's gezien hadden!... omdat de foto net ontdekt was!... de
impressionisten hebben heel juist op het medium foto gereageerd!... ze
probeerden niet met de foto te concurreren!... zo stom waren ze niet!
ze zochten een listigheidje... ze vonden een trucje uit! iets dat de foto
hen niet zou kunnen afpakken!... niet zozeer de 'open lucht' zoals
beweerd wordt!... zo kloterig waren ze niet!... nee de 'weergave' van
de open lucht!... en daar liepen ze echt geen risico mee!... de foto kent

geen gevoelsweergave... nooit!... die is verstard die is frigide... net als de film... met het verstrijken van de tijd wordt die grotesk... net als noodzakelijkerwijs de film niet anders dan grotesk!... dat is alles wat ze kan!...

- Y dat neemt toch niet weg dat die van gogh van u nooit een enkel doek heeft weten te verkopen!
- C ja maar kijk dan eens hoe van gogh nú gewaardeerd wordt!... meer dan baar goud!... hoe ze op veilingen vechten om de schilderijen die hij niet verkopen kon!...
- Y ja toch is die van gogh onder nogal schandelijke omstandigheden gestorven!
- C maar de kunsthandelaren hebben daarvan gesmuld en de liefhebbers! hals over kop!... van gogh is meer waard dan aandelen suezkanaal!... betere belegging vind je nooit!... en dat hij krankzinnig gestorven is da's goeie reclame!... en verder? er zijn bijna nooit meer dan twee soorten mensen waar en waarin dan ook de werkers en de pooiers... het is óf het een óf het ander!... en uitvinders zijn het ergste soort 'ploeteraars'!... verdoemden!... de schrijver die van zichzelf geen bikker maakt geen rustige plagiator die niet technicolor is een verloren man!... hij oogst de haat van de hele wereld!... van hem verwachten ze maar één ding: dat-ie krepeert zodat ze al zijn foefjes van hem kunnen overnemen!... de plagiator en de valsspeler stellen de wereld daarentegen gerust... erg trots is de plagiator nooit!... hij is geheel van de wereld afhankelijk... om het minste geringste kunnen ze hem oproepen hij blijft altijd een pispaaftje... snapt u wel?... ik kan u persoonlijk niet zeggen hoeveel keer ik gekopieerd ben overgeschreven opgelicht!... tel uit!... tel uit je winst!... en het kon niet anders natuurlijk dat degenen die mij het ergst belasterden de beulen bestookten met het verzoek me op te hangen!... dat spreekt vanzelf!... de wereld is nu eenmaal zoals ze is!...
- Y dus het is naar uw mening een smerige wereld?
- C dat wil zeggen dat ze sadistisch is reactionair en daarbij bedrieglijk en stompzinnig... ze valt van nature voor valsheid... ze houdt alleen van valsheid!... etiketten partijen vrijheid van handelen veranderen daar niets aan!... de wereld heeft haar valsheid haar technicolor in alles nodig overal!... als ze zich vandaag de dag met van gogh bezighoudt is dat om de waarde die hij gekregen heeft en omdat de 'solide fondsen' dalen!
- want neem nu eens de schrijvers hun boeken krijgen bij het verouderen niet meer 'waarde'!... de schrijvers dat heb ik u al verteld hebben niet gereageerd op de film... ze hebben zich gedragen als fatsoenlijke lieden die zo iets niet opmerken... zoals weet u wel als een jong meisje in een salon een scheet laat... zo zijn ze doorgegaan alsof ze niks merkten en

maar mooie woorden rijgen!... ze hebben hun 'fraaie stijl' verdubbeld... en hun 'stijlperiodes'... en hun 'welgeschapen' volzinnen... volgens datzelfde oude recept dat ze van de jezuïeten hadden... vermengd met anatol france voltaire rené de bourget... ze hebben er alleen een beetje veel homofilie aan toegevoegd... en kilo's detective-foefjes... om 'gideaans-naar-behoren' te zijn 'freudiaans-naar-behoren' 'stille-verklikker-naar-behoren'... en dat allemaal altijd in 'technicolor'!... waar of niet?... niet anders dan conformistische vernieuwingen!... 'geëngageerd' wel zeker! en hoe!... en tot op het scrotum!... met drie, vier, vijf zes partijen echt verbazingwekkend!... maar nooit los van die verdomde 'technicolor' uit de kitschbazaar!... nooit!... trouw! 'aan de formule'!

iedereen met middelbare school raffelt in een halfjaar voor u een goncourtbekroning in elkaar! een goed politiek verleden een goede uitgever twee of drie grootmoeders uit zo'n beetje heel europa en het is gebeurd!

Y u bent aan het herkauwen meneer céline!

C o nog lang niet genoeg! nooit genoeg! het bewijs: u hebt er niets van begrepen!... u moet het allemaal uit uw hoofd leren!... doet u maar niet of u slim bent!... u bent stom!... u hebt de essentie van wat ik u verteld heb helemaal niet begrepen!... opgedreund! herhaal het maar!... samen met mij!...

de emotie is alleen en dan nog met enorm veel moeite terug te vinden in de 'spreektaal'... de emotie laat zich alleen vangen in de 'spreektaal'... en daarna slechts in geschriften reproduceren ten koste van veel moeite van een duizendvoudig geduld waarvan een klootzak als u het bestaan zelfs niet vermoedt!... dat is duidelijk hè? is dat duidelijk?... ik zal u de zaak later wel uitleggen! onthoudt u nu tenminste alvast dat de emotie aanstellerig is ontwijkend en in essentie: vervliëgend!... je bent niet tegen haar opgewassen als je alleen maar vlug vraagt: pardon!... ja! ja!... pardon! niet iedereen krijgt die slet zo maar te pakken!... wel nee!... jaren hardnekkig zwoegen heel streng als een monnik en dan nog geluk om dat te pakken te krijgen een klein stukje trillende emotie! niet groter dan zo!... emotie is een beetje kostbaar meneer de professor y!... ik zeg het u nog eens!... het hart! dat behoort tot de periode 'de mooie ziel' net als de menstruatie... de 'mooie ziel' zit in de onderbuik nietwaar? een zaak van het kruis! de emotie komt uit de kanus van het schepsel niet zozeer uit de kloten of de eierstokken... werken aan de emotie stelt de werker zo op de proef dat hem weinig te leven overblijft... en daarom houden die goncourtwinnaars zich er verre van! en al die technicoloristen klein en groot! en de grote renteniers van de anarchie! en of die zich even ver houden van de emotie als van het schijten in

hun eigen bed!...

als de 'emotiestijl' eenmaal algemeen geworden is... dan is dat fataal!... als de académie vol zit met 'poen'... betekent dat het einde van de 'emotie'... alle 'technicolorwerkers' leveren u dan 'portretten met gevoelsweergave' voor honderd goudstukken de streek!... laten we zeggen over honderd jaar! dan zullen zij alles doordacht hebben... ik heb nu alles al doordacht!... en daarom draag ik nu het etiket overvaller verkrachter van de franse taal schoft die zelfs niet eens homofiel is die sinds 1932 zelfs niet zijn gewone rechten kan doen gelden!... alle boekhandelaars zullen u dat vertellen ze gooien hun zaak nog liever dicht dan dat ze zelfs in hun magazijn één enkel exemplaar van de *Reis* in voorraad willen hebben! en sinds 1932 heb ik mijn zaak nog verergerd ik ben behalve verkrachter verrader volkerenmoordenaar verschrikkelijke sneeuwman... ook nog de man geworden over wie zelfs niet gepraat mag worden!... o hoe goed kunnen ze zich van iemand ontdoen! en hoe! tot op het nulpunt!

Y in elk geval bent u dat vind ik tenminste bent u zo ijdel als een pauw
C kom nou! wees maar brutaal!... nou goed professor y ik zal het u eens en voor altijd zeggen de meningen van de mensen doen er niet toe! dissertaties! bullen! hoererij!... poe! alleen de zaak zelf telt! de zaak! begrijpt u me? het ding! is dat geslaagd? is het dat niet?... verrek! stik! en voor de rest! academisme!... werelds gedoe!

Y maar verdomme! u bent volslagen dialectisch!
C er is geen verdomme!... helemaal niet! helemaal niet! en geen dialectiek! ik heb dat in de metro opgepikt! en er is geen dialectiek in de metro!

Y houdt u me voor de gek?

C ik houd u niet voor de gek professor y! maar wat het interview betreft... ik moet nu eenmaal eerlijk tegen u zijn... ik had van u iets anders verwacht!

Y wat hebt u dan nodig?

C laten we het eens over iets actueels hebben... iets dat ons allebei interesseert!

Y vertel me dan eens iets over meneer gallimard... is hij echt zo gierig als men beweert?

C ik vind de vraag indiscreet
denkt u daarbij aan ons interview?... daarvoor betaalt hij niet wat het waard is wees daarvan overtuigd!... rijke mensen betalen nooit de waarde van iets!... bij hen is het 't een of 't ander ofwel ze laten zich tot op de laatste cent uitzuigen ofwel ze plunderen je!...het een óf het ander! het zijn monsters!... monsters van nature! ze laten je vierendelen voor een schuld van vijventwintig centimes maar het eerste het beste sletje schudt ze probleemloos voor miljoenen uit!... ze

genieten ervan bestolen te worden!... maar pas op!... ze genieten op basis van hun dolgedraaide kompas!... het maakt ze geil als je ze laat bloeden!

Y dat is triest!

C dat dolgedraaide kompas? die wet van de monsters? kende u die niet?

Y nee!

C laten we het ergens anders over hebben!... laten we terugkeren tot ons onderwerp: de stijl!... we hadden het over de stijl professor y! ik deed u begrijpen... ik probeerde u te doen begrijpen dat de uitvinder van een nieuwe stijl niet meer is dan de uitvinder van een techniek! van een techniekje!... kan het techniekje de toets doorstaan? kan het dat niet? dat is alles! alles zit erin!... het is duidelijk!... mijn kunstje is het *emotionele!* en die stijl 'met gevoelsweergave' is die de moeite waard? functioneert die?... ik zeg ja!... honderd schrijvers hebben hem gekopieerd kopiëren hem verkwanselen hem plagiëren hem vervalsen hem manipuleren hem!... en dat zo mateloos dat mijn kunstje daardoor... daardoor! binnenkort ook technicolor wordt!... ja meneer de professor! u zult het zien! u zult het zien! alsof het voor m'n ogen gebeurt!... technicolor!... ik geef u geen dertig veertig jaar!... voordat de académie er de smaak van te pakken krijgt! zich er zat aan vreet!... een!... twee!... drie vier herziene drukken van het grote woordenboek!... en ze wil alleen nog maar weten van 'gevoelsweergave' en van 'emotieschrijvers'!... *sic transit!*... het lot van alle uitvindingen!...de kleine of de grote!... plundering imitatie uitzuigerij naïverij woede-uitbarstingen en dat vijftig jaar lang... en daarna hopla!... dondert alles in het publiek domein! de klucht is uitgespeeld!... de uitvinder zelf is allang afgepeigerd! heeft hij wel ooit bestaan?... vragen ze zich af?... het wordt betwijfeld... was hij die dikke blonde met die bolle kop van bepaalde foto's? of die kleine manke magere zoals beweerd werd?... sommigen menen te weten dat hij vrouwen geselde katten mepte die dikke blonde met die bolle kop van de foto's!... maar dat die kleine manke magere dol was op broodkorsten die hij eerst in bepaalde plekjes sopte... en dat hij een overtuigd mormoon was... terwijl die dikke blonde... (was die het?) de zondagen doorbracht met het redden van lieveheersbeestjes... en libellen die dreigden te verdrinken... dat dit zijn enige afleiding was... ze zeggen! ze zeggen zoveel!... wat heeft dat gelul ermee te maken?... ik vraag het u? alleen dat uitvindinkje telt!... hetzelfde!... hetzelfde in de sport!... bekijk het maar eens! de crawl?... de schoolslag?... alle records gebroken!... de crawl heeft gewonnen!... het uitvindinkje van de crawl!

Y goed! goed! ik hoor u aan... hoewel erg interessant is het niet!...

C ach zo vindt u dat! ach zo dat vindt u! maar niets is erg interessant meneer de professor y! schrijf dat op! maak eens wat aantekeningen!

- Y wat voor aantekeningen?
- C vooruit!... dat de mensen in ons atheïstische europa van verveling zouden omkomen als er geen oorlogen alcohol hoge bloeddruk en kanker waren!
- Y en daarbuiten?
- C in afrika hebben ze de moeraskoorts in amerika de hysterie in azië hebben ze allemaal honger... in rusland zijn ze geobsedeerd! bij al die zenuwlijders krijgt de verveling geen kans!...
- Y drommels!
- C u drijft er de spot mee!... ik probeer u ervoor te interesseren! ik hang de clown uit!... zijn we hier voor een interview? ja of nee?... verrek?! stik?!
- Y wat denkt u van aristophanes?
- C aristophanes dat was nog eens iemand!
- Y wat heeft hij volgens u dan uitgevonden?
- C de bliksem! de wolken!... de retorica!
- Y vindt u het goed als ik u in het interview afschilder als een echte maniak? geobsedeerd door kunstjes?
- C kom nou toch!... maak 'm nou!... u zou mijn 'kunstjes' opvreten als ze u maar behoorlijk 'geadvertiseerd' werden! massaal!... ja! dan zou ik u vol laten stoppen met mijn 'kunstjes'!... tot de dood erop volgt!... met mijn boordeknoopjes met wippertje! met mijn rattenkruit!... met mijn drievoudige pignons voor fietsen! met dat alles! dat alles! als het u maar op z'n amerikaans! in neon! gepresenteerd werd!
- Y dat wil ik nog weleens zien!....
- C dat is een bekeken zaak!... alle stomiteiten worden geslikt... verslonden... opnieuw gevraagd!... vanaf het moment dat ze maar goed gepousseerd worden!... schaamteloos!... massaal!... voltaire zei het al!...
- Y ach zo?... voltaire?
- C ja! voltaire!.... en we zitten midden in dat bewustzijn!... het bewustzijn van het atomische stuntwerk!... daar zitten we middenin!
- Y hoe dat zo?
- C toscanini overtreft beethoven! meer nog! hij ís beethoven! hij leent zijn genie aan beethoven!... twintig komedianten herscheppen molière!... ze *her-arrangeren* hem! juffrouw puistekop speelt jeanne d'arc... nee! ze ís jeanne d'arc!... jeanne d'arc heeft nooit bestaan!... de rol bestond meer niet! de rol lag op puistekop te wachten!... da's alles!...
- Y echt?
- C ja echt!... onthoud goed wat ik u zeg professor y... en ik meen het!... de rapen zijn gaar!
- Y hou op!
- C het valse triomfeert! de publiciteit omsingelt vervalst vervolgt alles

wat niet vals is!... de smaak voor het authentieke is verloren gegaan!... ik zeg het met nadruk! met nadruk! let maar op!... kijk om u heen!... hebt u wat relaties?... geschikte mensen... met geschikt bedoel ik: die rijk zijn! die zich vrouwen schilderijen en kunstvoorwerpen kunnen aanschaffen!... nou u zult die geschikte mensen zich altijd en onvermijdelijk op het valse zien storten! zoals het varken naar de truffel wroet... en opgelet bij de arbeider is het net zo!... hij kiest de imitatie van de valsheid!... hij veroorlooft zich de imitatie van de valsheid!... de 'geretoucheerde' technicolor!... kijk ik wil het met u niet over de politiek hebben maar laten we nu eens aannemen professor y dat u zich op een dag in de kwalijke omstandigheid bevindt dat u gezuiverd moet worden? 'gezuiverd' dat wil toch voor alles zeggen bestolen! nietwaar... waarvan bestellen ze u dan het eerst? waarop werpen uw zuiveraars zich het eerst? bij de eerste plundering van uw geliefde huiselijke haard? nou op al die troep van u wis en waarachtig! op alles wat bij u nauwelijks toonbaar is!... uw echte goeie dingen verbranden ze!... van mij hebben ze zeven manuscripten verbrand van mij!... zeven manuscripten! het volksinstinct trekt voorbij!... het komt vast ook bij u langs! ik weet waarover ik het heb!... de plundersaars hebben een smaak als van varkens!

Y u zanikt steeds over hetzelfde!

C toegegeven!... toegegeven!... maar hoeveel regels hebt u nu? zeg eens op?

voor een interview heb je honderd pagina's nodig!... op z'n minst!... op z'n minst!

wat meer inzet professor y! ik smeeek het u!... pep uzelf eens wat op! professor y u bent slap!

Y nee! nee!

C jawel! jawel! echt een slappe zak!

Y u beledigt me!

C natuurlijk! natuurlijk! dat verdient u ook! u wilt niet zien wat er gebeurt!... of doet u misschien alleen maar zo onschuldig?... bent u er volledig medeplichtig aan? speelt u het volmaakt mee? misschien?... bent u een cynicus? nou? doortrapt?

Y u zegt het maar!

C laten we doorpraten! ik had het zoëven met u over van gogh... laten we eens aannemen dat hij terug komt... dat hij weer verschijnt... dat hij zich met zijn doeken aandient... dan zal hij zich weer precies zo laten behandelen als vroeger!... als rotte vis weggesmeten! hij zou niet meer liefhebbers hebben!... geen piek zou hij op de salon verdienen! ze zouden hem daar zeggen dat hij de kluit belazerde!... dat hij zich voor van gogh hield!... hij zou er snel weer een eind aan moeten maken!... mozart neem die nu eens professor y!... laten we het niet meer over de

- schilderkunst hebben!... laten we het over muziek hebben!... hoeveel pagina's hebt u nu?...
- Y denkt u dat u leuk bent?
- C nee niet zo erg!
- Y denkt u dat u geestig bent?
- C o helemaal niet!
- Y en vindt u het echt zo leuk om mij de hele tijd 'professor' te noemen?
- C nee!... nee!... nee!... maar ze hadden me gezegd!... paulhan had me gezegd!...
- Y dat is stompzin!
- ik heet kolonel réséda!... helemaal niet professor y! bespottelijk!
- C ach zo?... kolonel réséda?... waarom?...
- Y ik leef ondergedoken!
- C ondergedoken?
- ik ga op u inspreken kolonel... ik ga vertrouwelijk met u praten... maar let u dan ook heel goed op!... ik ga u in vol vertrouwen zeer essentiële waarheden toevertrouwen!...
- Y goed ik luister!...
- C ik ga u iets onthullen... luister goed naar me kolonel! de essentiële waarheid van de huidige wereld: die is paranoïde!...
- ja! paranoïde! ze lijdt aan ingebeelde waanzin! ja kolonel ja!... u die van het leger bent kolonel u vindt in alle strijdkrachten geen 'tweede klasse' meer!
- alleen nog maar generaals!... u zult bij de hele spoorwegen geen overwegwachter meer vinden! alleen nog maar hoofdingenieurs! hoofdingenieurs-wisselwachters! hoofdingenieurs-kruiers!
- Y ja! ja! dat klopt!
- C neem het theater nu eens... ik geef u het theater als voorbeeld... geen enkel boerenmeisje dat groen als gras en met haar aangeboren 'melk en honing' uit de trein stapt dat niet na drie lessen bij brichantzky in de passage élysée-des-beaux-arts verdomd vastbesloten is: chansons dans dictie en het hele grote repertoire kan op de schroothoop!... niet voor rede vatbaar! zo is het!... probeert u er maar eens wat tegenin te brengen!... u zult eens zien!... dat soort juffies hoort niet meer in uw wereld thuis!... ze horen bij de paranoïde wereld!... u ergert ze alleen maar da's alles!... u en die bedenkingen van u! de paranoïde ziekte verwoest stad en land! het fenomenale 'ik' verslindt alles!... deinst nergens voor terug!... eist alles op! niet alleen de kunsten de conservatoria maar ook de laboratoria! en de gemeentescholen niet te vergeten! de leerlingen gaan door de mangel en de onderwijzers ook! alles door de mangel!... onderwijzers leerlingen schoonmaaksters conciërges allen zijn één!... vakgenoten in de *paranoïa*!... wat doen ze op school met hun tijd leerlingen en leraren... ze precizeren hun

verworven rechten op alles!... op pensioen!... op grote vakanties! op genialiteit! op de 'gouden medaille'! op de gouden medailles! op alle prijzen van alle jury's!... op alle zetels in alle academies!

Y is er niet één die een plaatsje in een cel vraagt?

C nee! nee kolonel! nee! nooit!

Y u hebt toch in de cel gezeten?

C o ja! ja zeker! ik spreek met verstand van zaken!

Y uw soort gekte is toch de jaloezie

C o ja! zeker kolonel! als ik al die grote schrijvers zie die zichzelf aan een dikke boterham geholpen hebben... en zich door god weet welke zondvloeden gesleept hebben! en toch niet nat geworden zijn hè?... nog met geen haartje!... sluwe knapen!... dan sta ik ervan versted!... dan zou ik me beroerd kunnen voelen! van jaloezie *réséda*!... ik geef het toe!... ik geef het u toe!... maar in alle ernst kolonel!... hoe veel pagina's?...

laten we verdergaan!... zoals ik u zei: die snelle handige schrijvers op wie ik onnoemelijk jaloers ben!... het is afschuwelijk!... zien kans een twee van hun boeken per maand te laten verfilmen!... en wat interviews betreft kolonel? wat een interviews!... neem me niet kwalijk kolonel! pardon!... in kleur!... in zwart-wit!... naakt!... onthaard!... microfoons hier!... microfoons daar!... bij hen thuis!... buitenshuis!... bij hun liefje!... op vakantie!... op het seminarium!... in het zwembad!... op de bodem van een ravijn!... in het bordeel!... bij de papoea's!... zonder de papoea's!... vóór de papoea's! tégen de papoea's!... ónder een papoea!... tegen het horloge!... tegen de tour de france!... ervoor!... het belangrijkste is dat hun kostbare 'ik' ervan geniet!... erom smeekt!... erom bidt! er wéér van geniet!... zich eraan overgeeft!... zichzelf weer meester wordt!... lult!... zwijgt!... fluistert... hun god aanroept!... niets meer tegen hem zegt!... mokt!... opdat de hele wereld ademloos luistert... een verzoekschrift indient om hun uitspraken te verzamelen!... en u kolonel u weet van interviews mee te praten nietwaar!... u!... u bestaat niet kolonel! u saboteert dit interview! jawel! zo simpel ligt het! alstublieft! u saboteert! op de knieën kolonel! op de knieën! u bent niet lichtvaardig maar u bent er met uw hoofd niet bij! nee!... waar hebben ze u opgescharreld? weer zo'n rotstreek van gaston! u begrijpt er niets van!... u moet eigenlijk smeken!... u moet mijn woorden aanbidden!... en u aanbidt helemaal niets!... u spot ermee u bent ongemanierd wie heeft u hiervoor opzettelijk aangewezen? dat vraag ik me af!... ik vraag het me af! nee natuurlijk u zegt het niet!... maar ik zeg het! ik zeg het kolonel!... ik schreeuw het uit!... de sabotage gaat maar door! bij de *figaro* willen ze niets van me weten!... bij *l'huma* godverdomme ook niet pravda!... als leon nog leefde zou hij het uitbrullen... 'had ik het u niet gezegd! ik had

- het gezegd!... afgesproken werk! afgesproken werk! ze spannen duidelijk samen!... de samenzwering is in volle gang!
- Y maar u zit me te tarten!
- C wel nee! wel nee! ik schreeuw de waarheid uit! de anderen de beminde schrijvers worden gesmeekt worden vereerd! elk woord dat hun ontsnapt!... zelfs hun zwijgen wordt vereerd! hun interviewers zijn buiten zichzelf!
- Y wat zeggen die dan tegen hen?
- C ze vertellen hun dat ze fantastisch zijn!
- Y net als u dus? wat is het verschil?
- C maar ik heb een kunstje uitgevonden!... en zij? helemaal niets!
- Y nou ik zal u met uw dwaze pretenties weleens ontzuchten! wilt u weten wat men denkt? wat iedereen denkt?... dat u een verstarde zanikende verbitterde pretentieuze afgedane ouwe man bent!...
- C geneert u zich niet kolonel! geneert u zich vooral nergens voor!
- Y ...dat u nog weer de gevangenis indraait! dat beweren ze!
- C o als u me erin zou kunnen mieteren kolonel! dan kwam ik er niet meer uit!
- Y ...dat u nog meer stommiteiten uit zult halen!
- C nee! nee kolonel! hoop daar maar niet op! alleen nog uitvindinkjes!...
- Y hoor eens! hoor eens! als het om maniakken gaat!... dan bent u de maniak! pure grootheidswaanzin!
- u bent geen groot kunstenaar!
- C nee!... dat spreekt! anders zou het wel bekend zijn!
- Y u bent geen groot schrijver!
- C nee!... ook niet... natuurlijk!... anders zouden de modieuze kranten wel over me schrijven!
- Y meneer gaston gallimard moet wel een hoop moed gehad hebben om u uit te geven!
- C o ja! ja! is dat niet prachtig? is dat niet ongelooflijk! die moed van meneer gaston!
- Y wat zeggen ze van u bij la nouvelle revue française?
- C ze voelen zich gehinderd moe... en weten niet waarom... op de galeien was het met de officieren net zo... moe zijn en niet weten waarom... ze zagen gewoon te veel galeislaven!... en zelf deden ze niets!... dat werkte hun op de zenuwen... dat maakte ze neerslachtig... dat maakte ze stapelgek...
- Y en is het bij la nouvelle revue française hetzelfde?
- C ja hetzelfde!... nutteloos uitgeput en ze weten niet waardoor...
- Y ze hebben toch heel grote kunstenaars bij la nouvelle revue française?
- C o ja! zat!... hopen!
- Y en wat doen die grote kunstenaars?
- C ze werken aan hun reet... die onderhouden ze ze proberen hun reet uit

- hun zitvlees...
- Y hun zitvlees waarvoor?
- C voor de academies! voor de goncourt... voor de française... voor de academie van de terrassen... voor de bargoense academie... voor de reis-academie... voor de academie van de kool en de geit... voor de bikini-academie... voor de detective-academie... voor de academie van de enveloppen... voor de academie van de kerkhoven...
- Y en dat volgens u allemaal in technicolor? zitvlees in technicolor?
- C en hoe! en wat zou dat? wat zou dat?... het publiek is animaal achterlijk enzovoort maar als het om het instinct gaat kun je het nog voor geen micron misleiden!... nog voor geen kwart micron van hun sleur! van hun conformistische technicolorsleur!... een tiende deeltje kleur meer... of minder!... en het publiek grijpt je! verscheurt je!... technicolor of de dood!... zo zit dat!... de eeuwige schoonheid of de dood!... zo is het publiek! zo werd het eensluidend gelikt met gouden medailles bekroond en gevierd en dat wordt het nog gereïncarneerd onder andere namen: rosa geluk zeepbel jean-paul laurens willem wassenbeeld delly alexander brug van de berg lanson... allemaal dikbillen!... en laat u zich ook niet voor de gek houden door die zogenaamde opstandigen geëngageerden ongehoorde afbrekers! donderse vernieuwers!... troep kolonel!... troep!... neo-wassenbeelden!... zelfs nog niet eens originele ezels!... traditioneel!... wat slijm en een paar foetussen in plaats van de boeketjes bloemen! dat is alles!... het publiek vindt er zich volmaakt in terug!... aha! aha! roept het publiek uit 'wat een bliksemse schrijvers! welk een toekomst leggen ze voor ons open! olympische goedheid! wat een vrolijke snaken! wat een technicolorbloed! hun muzen baren kinderen! ja echt! ze baren! dat is toch echt kunst boven de kunst! boven de woorden! boven het... boven het ik! die vernieuwers schijten ideeën!... wat een boodschappen!... moet je dat eens zien!... ze bevrijden ons! ze brengen ons op een hoger plan! ze ontbolsteren voor ons een nieuwe ziel!'
- Y vindt u dat belangwekkend?
- C nee! nee! maar het zet regels aan de dijk... laten we doorgaan!... een paar voorbeelden van de nieuwe genialiteit: *hij heeft z'n grootmoeder onderdrukt... hij heeft z'n grootvader in stukken gesneden!*
- Y da's niet geweldig...
- C *hij naait z'n vrouw niet meer... hij gaat met z'n broertje trouwen...*
- Y nou en?
- C ik vertel u niet wat er zich tussen de grootvader en de grootmoeder afspeelt...

- Y waarom niet?
- C dan zouden we in het grootste gevaar komen! in de transsubstantiatie van het ik!... te hoog boven het genie!... in het 'centrum-van-het-gesublimeerde-anti-hij'!
- Y denkt u dat?
- C ja!
- ik ga verder: technicolor op het kookpunt!... het grote ogenblik is aangebroken! de wereldse mensen voelen zich tussen twee vakanties vier weekends drie aanvallen van hoge bloeddruk twee afspraken met hun notaris drie lange gesprekken met hun bankier en een bezoekje aan de huishoudbeurs door gegrepen door een geheel nieuw... 'ik weet niet wat het is'!... een soort onrust... 'hebt u het gezien?... hebt u het gezien?... m'n beste! nee maar m'n beste! het is mystiek!... wat is dat dan?... wat hebt u gezien? hebt u die "grootmoeder" dan niet gezien?... die is twee ton waard m'n beste!... en ze heeft vier geslachtsorganen op haar voorhoofd!... geen vijf! geen vijf!... gisteren zei ik: "vijf!" maar het zijn er vier! portitio heeft nog nooit iets beters gemaakt!... portitio wie? portitio de vuurlander? degene die uitsluitend met uranium schildert? precies! nou! voor een kwart ton meer legt hij haar nog eens "ja" in de mond ook!... zijn grootmoeder? ja! en paars!... dat heeft hij bezworen! nee? nee? ja! ja!
- Y hebt u het nu op de schilders gemunt? niet langer alleen op de schrijvers?... u bent inderdaad haatdragend mislukkeling! in alles en voor alles! en de muziek? wat heeft de muziek u te zeggen?
- C de klassieke muziek?... draaimolenpaarden!... de moderne muziek? haatdragend! alle haat van de gelen en de zwarten tegen de muziek van de blanken!... ze breken vergruizelen hun muziek!... en dat doen ze goed!... ze zullen alles van de blanken kapotmaken! en da's een goeie zaak!
- Y laten we het ergens anders over hebben!...
- C als dat dan moet waarover wilt u het hebben? kogellagers?... boordeknoopjes?...
- Y noem nog eens wat!... ik zou liever zien dat u dat over de académie...
C op de académie hebben ze niks uit te vinden... daar moeten ze ouwehoeren! en hoe!
- Y en u vindt u dan soms iets uit als u op de académie schimpt?
- C nee zeker niet! zeker niet! stel je voor! die is al sinds richelieu een zeer misplaatste grap!
- Y maar u bent zelf ook versleten! wat ik u brom! sommige académieleden zijn minder kinds dan u!
- C u hebt ongetwijfeld gelijk kolonel dingetjes!
- Y wat hebben ze u bij de académie aangedaan?
- C helemaal niets!...

- Y zou u er zelf graag lid van zijn?...
- C o nee!... nee kom zeg!... ze kleden er die ouwe kerels als apen aan om het publiek een lol te doen... en de goncourt is nog wreder die veroordeelt zijn leden ertoe niet te bestaan...
- Y moet ik dat allemaal in het interview zetten? gelooft u dat men daar belang in stelt?
- C misschien niet... doet er niet toe!... gaston zei tegen me: 'maak wat voort! er moet over u gepraat worden!...' ik doe wat ik kan...
- Y als we het nog eens over uw 'gevoelsweergave' zouden hebben? over uw zogenaamde emotionele stijl?
- C denkt u dat men daar belang in stelt?
- Y o nee! dat geloof ik niet... nee!... ik kan u trouwens één ding vertellen... ik kan u zo'n beetje zeggen hoe er gedacht wordt over die zogenaamde emotionele stijl van u... in alle milieus!... volksmilieus... artistieke milieus... militaire milieus!...
- C ga uw gang! nu helpt u me eindelijk!... zonder meer!
- Y de mening van beschaafde mensen... en van andere mensen uit alle kringen!
- C ik luister! ik luister!
- Y over die smerige romans van u?... en over uzelf?... uw manieren?
- C ga uw gang!
- Y over die teruggetrokken houding van u?... over de wijze waarop u nooit 'het spel meespeelt'?...
- C nou? nou?
- Y de ergste tartuffe van de franse letteren! ziezo!
- C o! ik had beter verwacht ik had van u beter verwacht!... kolonel!... dat hadden ze me al lang verteld!... tien keer!... honderd keer!... en in verdomd veel scherpere termen!... vitriolisch!... u u bent platvloers!
- Y vindt u?
- C ik heb alles al gehoord!...
- Y en op het bewonderende vlak?... laten we eens naar de bewondering kijken... hebben ze u nooit iets bewonderends gezegd?... heeft u niets bewonderenswaardigs gedaan?
- C o ja! kolonel! o ja zeker! ik zie kolonel r s da dat u me begint te begrijpen!... dat u de toon te pakken krijgt! bravo! u weet niet hoe goed u het zegt!... ik ben vaak bewonderenswaardig geweest! de laatste keer nog voor gibraltar!
- Y hoezo gibraltar?
- C ja gibraltar! kolonel!... v or gibraltar!... daar boorden we een engels scheepje de grond in de adviesbark *kingston cornelian*... we raakten die midden in de flank! we lieten die met man en muis vergaan... wij met tweeëntwintig knopen! stelt u zich voor! elfduizend ton! hij gaf geen kik! wij waren groot hij was klein hij kreeg de tijd niet!

- Y wel wel!
- C niks geen 'wel wel!' scheepsarts op de *chella!* schitterende eenheid kolonel die *chella!*... bewapend van voor- tot achtersteven! we scheurden dat brutaaltje in tweeën! al z'n granaten explodeerden!... hij scheurde ons open over zestien meter! zestien meter rondlengte!... maar hij regelrecht naar de kelder neem me niet kwalijk! man en muis! man en muis!... het is niet alle dagen trafalgar... ze mochten ons dan voor de maritieme krijgsraad dagen!... te laat! te laat! wij gingen er met onze eenentwintig knopen vandoor kolonel!
- Y waren er getuigen?
- C en of! en hoe! dat mag u wel zeggen! het gebeurde om elf uur 's avonds... hij lag afgemeerd voor het fort!... ten minste honderd schijnwerpers op ons!... het hele fort! het was er lichter dan in épinay!... de studio's van épinay!
- Y da's kwalijk!
- C echt een filmopname!...
- Y en daar laat u zich op voorstaan?
- C nee!... ik laat me er niet op voorstaan maar zo is het nu eenmaal!... het is nu eenmaal ook zo dat ik zes jaar later twee jaar opgesloten zat in de vesterfangstelgevangenis paviljoen k kopenhagen denemarken... in de 'deense dodencel'...
- Y uw verdiende loon!
- C nee knecht! nee! natuurlijk niet! duidelijk niet!... ze hebben me ook nog vijf jaar laten zitten aan de oevers van de oostzee in kleine zeer speciale hutten... bij twintig vijfentwintig graden onder null!... en op mijn kosten!... nou!... op mijn kosten!
- Y waarom?...
- C dat wisten ze niet... om het principe!
- Y zijn die denen dan zo?
- C ja maar dat vertellen de toeristen niet!
- Y merken de toeristen het dan niet?
- C nee! ze laten zich overrompelen meer niet! er zijn geen groter klootzakken dan toeristen! ze reizen er allemaal als pretentieuze zijkerds naar toe... en ze komen nóg pretentieuzer en nóg zijkeriger terug!... stomdronken van de verhaaltjes van de reisbureaus...
- Y waar praten de denen dan met hen over?
- C over andersen hamlet kierkegaard...
- Y wat hebben ze volgens u dan nog meer?
- C dampe! (jacob jacobsen) hun soort mirabeau die ze ter dood veroordeeld hebben en die voor twintig jaar de bak inging!
- Y en praten ze nooit over die dampe?
- C nee nooit!... u zult er nog geen paadje van vinden... nog geen straatje... nog geen naambordje...

- Y u hebt meen ik ergens beweerd dat ze in de deense gevangenis de gevangenen heel kundig om zeep helpen?
- C en hoe!
- Y hebt u daar bewijzen van?
- C en hoe! maar daarin verschillen ze helemaal niet van andere volkeren!... o nee! o nee! in alle gevangenissen ter wereld is het doden normaal en ritueel!...
- Y en op welk tijdstip als ik vragen mag?
- C tegen elf uur... middernacht kolonel!
- Y u bent wel op de hoogte!
- C o ja! o ja! heel precies!... 'pip-celle'... heet dat daar... 12-13 kolonel! de cellen 12-13! gecapitonneerd! geheim gehouden!... die laten ze niet aan de toeristen zien!...
- Y laten we het ergens anders over hebben!
laten we het nog eens over uw techniek hebben!
uw uitvinding!... u bent wel aan die uitvinding van u gehecht hè! overal dat 'ik' van u... heel leep!... die uitvinding! dat eeuwige 'ik'! de anderen zijn wat bescheidener!
- C o kolonel o kolonel!... ik ben de bescheidenheid in eigen persoon! mijn 'ik' is helemaal niet gewaagd! ik gebruik het altijd met zo veel zorg!... met duizend voorzorgen!... ik bedek het altijd volledig en zeer voorzichtig met stront!
- Y da's leuk! daar kunt u trots op zijn! waar dient dat 'ik' van u dan toe?... dat volmaakt stinkende 'ik'?
- C de wet van het genre! geen lyriek zonder 'ik' kolonel! noteer dat alstublieft kolonel!... de wet van de lyriek!
- Y verrekte wet!
- C dat kunt u wel zeggen! het 'mij' is ongelooflijk duur!... het duurste stuk gereedschap dat er bestaat! vooral als het lollig is!... het 'ik' ontziet z'n mens niet! vooral in grappige lyriek!
- Y en waarom dan?
- C schrijf maar op! schrijf dat ook maar op! later kunt u het allemaal wel nalezen... *je moet meer dan een klein beetje dood zijn om echt lollig te zijn!* daar gaat het om! ze moeten je *onthecht* hebben!
- Y kom kom!...
- C dat behoeft geen betoog!
- Y en de anderen dan?
- C die spelen vals!... ze doen net alsof ze onthecht zijn maar ze zijn het niet... o nee! helemaal niet! smerige genieters of bidsprinkhanen!... farizeïsche profiteurs in alles!
- Y 'ik' met stront en 'onthecht'?...
is dát de formule?... als ik het goed begrijp?...
- C die krijg je niet voor niets kolonel!... o nee!... niet gratis!... vergist u

- zich niet: het lijkt zo... het lijkt alleen maar zo!... maar wat dat kost!...
je moet ervoor bloeden!...
- Y nou ja! weet u wel dat het effect ervan...
- C kom op kolonel! voor de dag ermee!
- Y die geliefde 'navel van de wereld' van u... uw ondraaglijke eeuwige
'mij'... is verrekte vervelend voor uw lezer!...
- C dat is nog eens ronduit gesproken!... maar beste kolonel r s da u doet
me blozen! ja ik bloos: ik bloos uit uw naam!... dat een man met uw
eruditie! nooit begrepen heeft dat het drama van alle lyrische dichters
grappig of triest nu juist hun alomtegenwoordige 'ik' is!... in alles wat
ze doen... die tirannie van hun 'ik'... ze zijn niet verrukt van hun 'ik' dat
zweer ik u!... maar hoe kun je aan het 'ik' ontsnappen?... de wet van
het genre!... de wet van het genre!
- Y waarom?
- C kijk kolonel laat ik   nu eens nemen! u neemt toch geen zeebad met
een hoge hoed op en in galakostuum?
nee toch? h ?
- Y wat is het verband?
- C het verband tussen de lyriek en de zee?... ik ga u niet alles uitleggen
kolonel! dat zou me uren kosten!...
- Y is het smerig?
- C ja en nee... je moet er niet maar zo'n beetje mee spelen!...
- Y wat een verhaal!
- C ik zal het u duidelijker maken... als u een salonartiest bent voor salons
voor parochiehuizen voor cellen voor ambassades voor bioscopen hoe
presenteert u zich dan?... verkleed verdomme!... in een mooi uniform!...
dat is duidelijk! in technicolor!... dat moet!... maar als u van de lyrische
kant bent?... lyrisch geboren?...  cht lyrisch!... nou dan kan dat niet
meer!... dan zijn er geen kostuums voor uw natuur!... dan moet u zich
vertonen presenteren met open zenuwen!... uw zenuwen open ! de
uwe!... niet andermans zenuwen!... o nee nee! echt die van uzelf!...
meer dan naakt!... open!... meer dan 'poedelnaakt'!... en met uw hele
'ik' voorop!... brutaal!... zonder bedrog!
- Y dat schrijf ik op
- C ja kolonel! onwelvoeglijkheid! exhibitionisme!
- Y 't is me wat moois!
- C och! het is het einde van de aanstellerij!
- Y en u bent daarbij ook nog uitvinder?
- C wel zeker!... ze stelen genoeg van me! ze bewijzen het me!... ze
zouden het me nog vergeven dat ik lyricus ben... maar komisch
lyricus?... en ik overdrijf het niet!... dat is gegarandeerde moord!
- Y de lyriek is niet erg frans...
- C kolonel u hebt gelijk! de fransen zijn zo ijdel dat het 'ik' van anderen

- hun op de zenuwen werkt!...
- Y en de engelsen?... en de Duitsers?... en de denen?... zijn die ook zo vijandig tegen het 'ik'?... tegen het 'ik' van een ander?... zoals u het stelt?...
- C och! nu ik erbij stilsta... erover nadenk... zijn ze misschien achterbakser... discreter... dat is alles!... minder nerveus... maar het is een universeel feit: niemand houdt van het 'ik' van de ander!... chinezen saksen berbers!... hetzelfde!... net als met poep weet u wel?... iedereen verdraagt tot verrukking toe de lucht van zijn eigen poep maar de lucht van de poep van Estella die u zogenaamd aanbidt is u veel minder aangenaam!... 'frisse lucht! frisse lucht!' brult u dan... u bent systematisch smerig!... uw lyriek is niet meer dan een voorwendsel...
- C geloof me kolonel! ik ben nog lang niet klaar met beledigen!... wanneer Caesar eenmaal buiten de wet gesteld is ontmoet hij alleen nog maar moordenaars... en daarvoor hoeft u zelfs geen Caesar te zijn!... kom nou!... 'buiten de wet' hebben ze alles van me gestolen!... zo waar ik hier tegen u spreek!... en verder hebben ze me overal van beschuldigd! zo waar ik hier tegen u sprek! vooral in mijn eigen familie!... ze hebben me voor moordenaar uitgemaakt!... dat hebben ze me geschreven!... en houdt u vast: voor moordenaar van mijn moeder!... dus u nietwaar kolonel!... u kunt tegen me stotteren wat u wilt!...
- Y wat had u uw familie aangedaan?
- C helemaal niets!... ik zat in de gevangenis...
- Y wat was dan de reden?
- C ze hadden me bestolen... ze waren bang dat ik het terug zou eisen...
- Y nou en?
- C ik wil er maar mee zeggen dat u met uw kleine beledigingen geen effect op me zal hebben!
- Y zetten we dat er allemaal in?
- C telt u maar eens hoeveel pagina's?
- Y honderd op de kop af!... zet ik uw opmerkingen over de Académie erin?
- C zo erg zijn die niet... kom nou! dat zijn vergeten grappen!... u moet er niet te lang over uitweiden meer niet!
- Y goed!
- C leuk hoor! u zit maar te muggeziften maar u helpt me nauwelijks!...
- Y ander onderwerp!... kent u een beetje Bargoens?... zegt u eens iets over het Bargoens?
- C o ja! o ja!... het Bargoens is een taal van de haat die de lezer voor u op de knieën dwingt... hem vernietigt!... hem aan uw genade overlevert... en hij is de lul!...
- Y goed!... dat is niet gek!...
- C maar let op! pas op!... ik voeg er wel aan toe: de ontroering van het

- bargoens is snel uitgeput! twee drie coupletten! twee drie goede verhaaltjes... en uw lezer is zichzelf weer meester!... een heel boek in het bargoens is vervelender dan een rapport van de rekenkamer...
- Y hoezo?
- C omdat de lezer pervers is! hij wil het bargoens steeds gepeperder!... waar moet je dat voor hem weghalen?
- Y ja waar?
- C kijk kolonel onthou dit goed: het bargoens is een verrukkelijke peper!... maar een uitsluitend uit peper bestaande maaltijd levert een kwalijk diner op! uw lezer stuurt u naar de hel! hij smijt uw hele keuken door elkaar! met een driftig smoel! hij keert naar de technicolor terug die lezer van u! en hoe!...
- het bargoens heeft z'n rol ja zeker!... net als alle kruiden!... zitten die er niet in?... dan is uw soep klote!... zit er te veel in?... nog meer klote!... je moet maat weten te houden!...
- Y daarstraks sprak u me over het 'ik'!... en nu spreekt u over het bargoens!
- C kom nou kolonel dat was u! u hebt het onderwerp verlegd! u bent over het bargoens begonnen!
- Y ach ja! dat is best mogelijk...
- C hoe veel pagina's hebben we?
- Y honderd!
- C hij blijft maar bij honderd!... volgens mij telt hij ze averechts!... de idioot!
- als we eens wat over de liefde gingen praten?
- we praten over van alles en nog wat! te hooi en te gras!... vindt u ook niet?... het is een ongedwongen interview! dat is het! ongedwongen... ik stelde u voor over de liefde en de liefdesliedjes te praten... zal ik er eentje voor u zingen? een voorbeeld van populaire lyriek?... ik heb mijn brood verdiend met liedjes! ik!
- Y u?
- C ja!... trouw! liefkozingen!... eeuwigheid! tederheid! daar heb ik mee gewerkt! wilt u er eens een horen?
- Y nee! nee! nee! ik ga weg!
- C niet weggaan! blijf! blijf! kolonel! ik zing al niet meer! zeg hebben die het niet leuk?
- Y wie?
- C de liefdeszangers natuurlijk!... die mogen alles! verrekte verwende kinderen van de lyriek! parvenu's van het kunstje! net zo veel 'ik' als ze willen!... nooit te veel van dat 'ik'! van hun geliefde 'ik'! bedenk dat eens! ze hebben de menselijke soort aan hun kant! de hele soort! troubadours van de voortplanting! driehonderdvijfenzestig dagen per jaar lente!... een liefdeszanger is zijn gewicht in sperma waard!...

- Y wilt u de lezer verbaasd doen staan?
- C o! helemaal niet! ik ben niet erg bescheiden kolonel maar ik geeft het toe hierbij verzin ik niets!... het beest met de twee koppen is bespottelijk! en niet sinds gisteren! maar zolang als de wereld bestaat! het beest met de twee koppen is een varken... zegt het! beweert het! nou helemaal niet!... in werkelijkheid! is het belachelijk! en dat is het! het is lang niet zo sterk als een varken!... lang niet!... bij lange na niet!... de mens is een armzalige opschepper... in de heldedaden van de liefde... een onder-onder-vlieg zelfs! ja kolonel! onder-onder-vlieg! zijn stuipje ten behoeve van de soort? voor de soort?... wat een voorbereidingen!... wat een cadeautjes! zuigzoenen! beloften! kouwe drukte! en daarna?... een week lang uitgeput! het kwetsbaarste zenuwstelsel van het dierenrijk!... echt waar! vergelijk de vlieg daarmee? die honderd keer per minuut van bil gaat? een titan die vlieg kolonel! een ware titan!
- Y vindt u?
- C dat vind ik! de enige wanhoop van de don juan is dat hij de potentie van de vlieg mist!
- Y wilt u dát in het interview?
- C waarom niet?... ik zeg maar zo! da's net zo goed als iets anders! de mensen vinden het fijn om moeiteloos iets te leren!...
- Y denkt u dat gaston erin geïnteresseerd zal zijn?
- C o! helemaal niet! kan 'm geen reet schelen!... zolang het de brandkast maar niet raakt!... zijn brandkast!
- Y vindt u hem zo op winst belust?...
- C nee maar hij is rijk...
- Y nou en?
- C rijke mensen zijn brandkasterig...
- Y wat zou dat?
- C ze denken als 'brandkast'... ze willen alleen maar steeds zwaarder zijn steeds gepantserder steeds onkwetsbaarder... de rest zal ze een zorg zijn! zwaarder dan de zwaarste voller dan de volste harder dan de glimmendste pantsers van alle verzamelde tanks van alle mogelijke legers!... dat is hun ideaal! dat is het enige dat hen interesseert! iedereen die met hen komt praten is niet meer dan een verdachte vervelende zak... een stuk rover... inbreker...
- Y laten we dat aannemen... maar paulhan?... hij is toch geen brandkast?
- C nee!
- Y en hij respecteert la nouvelle revue française wél! desondanks!
- C respect is paulhans boterham!
- Y publiceert hij uw interview denkt u?
- C goddomme! als-ie het niet wil flikkert-ie het weg!
- Y en als hij het opneemt?

- C dan betaalt hij drieduizend franc per pagina!... voor vergelijkbaar werk betaalt hij zijn werkster heel wat meer! en dan bakt hij met haar nog zoete broodjes!...
- Y heeft hij een werkster?
- C dat zou ik zeggen!... die benijd ik hem het meest: zijn werkster!... en dat vergeef ik hem niet zo gauw!...
- Y u bent verbitterd... en u bent afgunstig!
- C o! ja nou!... en daar ben ik trots op! verschikkelijk jaloers op iedereen die zich laat bedienen! die een werkster op uurbasis heeft!... op iedereen die nooit zelf zijn afwas doet!... ik kolonel ik heb al twintig jaar geen werkster meer!... ik oorlogsinvalide uit '14-'18! genie van de letteren en de medicijnen! iedereen die een werkster heeft is een even grote schaamteloze sul en ijdele genotzoeker! allemaal ophangen kolonel! ophangen! op de champs-élysées! twaalf uur 's middags! dat is de echt verfoeilijke klasse! aan welke kant van het ijzeren gordijn dan ook! geen geklets! u hebt er vast en zeker ook een?... een werkster? u laat u bedienen?... daar hebt u wel een kop voor!...
- Y ja ik geef het toe!...
- C en u bent nog gepensioneerd ook?... wed ik?...
- Y ja!...
- C gewoon pensioen of 'geïndexeerd'?
- Y geïndexeerd
- C als ik het niet dacht!... het einde van alles!... ledigheid in de sociale zekerheid!... gelukkig dat de chinezen komen!
- Y waarom?
- C om er een end aan te maken! aan die zotternij! om u aan het graven te zetten aan het kanaal van de somme naar de jangstekiang!
- Y weet u dat zeker?
- c ja dat weet ik!...
- Y moet dat in het interview?
- C en of! uiteraard! met alle details!
- Y hebben we het dan niet meer over over politiek?
- C nee!... ik zweer het u!... het was niet meer dan een detail!... dat kanaal hè?... dat kanaal?... dat kanaal was een mop!... van begin tot eind met de hand gegraven!... met een theelepeltje!... uitsluitend met een theelepeltje!
- Y dus dat is een grap?
- C uiteraard kolonel! hebt u dat serieus genomen? kom nou toch! telt u de pagina's eens! tel uw pagina's! ze moeten bij la nouvelle iets te lachen hebben!
- Y ... hondertien pagina's!...
- denkt u niet dat dat genoeg is?
- C nee! nee! kolonel! denk aan de papillotten voor paulhan!

- Y zet paulhan dan papillotten?
 C ja! 'hygiënische papillotten'!
 Y met uw meesterwerken?
 C reken maar!... als mijn meesterwerken hem niet bevallen!... een soort nero!...
 Y goed! misschien dat de lyriek meer in de smaak zal vallen?
 C zo u wilt!... maar over de lyriek zou ik u dan zeggen dat zelfs de liefdeslyriek niet veel meer opbrengt...
 Y waarom niet?
 C omdat de charmezangers die tot het uiterste uitgeknepen hebben! afgetrokken tot de dood erop volgt!
 Y o ja?
 C u hebt vast en zeker radio?... hé kolonel... ja?
 nou goed! bent u het dan niet met me eens?... niets zo onheilspellend als het luisteren naar die liefdeszangers en -zangeressen! hè? allemaal verpletterd van verdriet! en hé wat zeggen de merels daarvan? en de vinkjes? en de nachtegalen? van die lijkmissen van de liefde?... en zelfs de mussen?
 Y hebt u nu ook al iets tegen het lied?
 C o! helemaal niet! maar ik hou niet van die in elkaar gestorte zangers... en stelt u nu eens wat vragen!
 Y u laat me maar niet los!
 C jawel! jawel!... ik laat u wel los!... vooruit! ondervraag me dan!
 Y één vraag!
 C vooruit dan!
 Y hoe bent u op het idee gekomen voor uw zogenaamde nieuwe stijl?
 C door de metro!... door de metro kolonel!...
 Y hoezo?
 C op het moment dat ik de metro nam... aarzelde ik...
 Y ach!
 C op het moment dat ik hem wilde nemen... dat heb ik u al verteld!... u hebt niet naar me geluisterd! u hebt niets gehoord!...
 Y hoezo de metro?
 C niet de metro!... de noord-zuidlijn eigenlijk!... in die tijd heette het nog de noord-zuidlijn!
 Y nou én?
 C kijk...
 Y staat u me toe?... ik ga even een plasje doen!...
 C luistert u nog eens even naar me meneer de kolonel rèséda! gaat u straks maar urineren! de grote bevrijder van de stijl? alle emotie van de 'spreektaal' in het geschrevene? dat ben ik! dat ben ik! en niemand anders! begrijpt u me kolonel?
 Y hè?

- C kolonel kom nou!... mijn stijl 'met gevoelsweergave'... laten we het weer over mijn stijl hebben! al is het maar een kleine vondst zoals ik u al gezegd heb en dat staat vast hij brengt toch de roman aan het wankelen zodat die er niet meer bovenop komt! de roman bestaat niet meer!
- Y bestaat die niet meer?
- C ik druk me slecht uit!... ik wil zeggen dat de anderen niet meer bestaan! de andere romanciers!... al degenen die nog niet geleerd hebben met 'gevoelsweergave' te schrijven... er waren geen 'schoolslag'-zwemmers meer toen de crawl eenmaal ontdekt was!... er was geen 'atelierlicht' meer mogelijk, geen 'vlot van medusa' meer mogelijk toen het déjeuner sur l'herbe' er eenmaal was! snapt u me kolonel?... de 'verouderden' verdedigen zich natuurlijk!... duizend stuiptrekkingen en wat is hun doodstrijd kwaadaardig en onbenaderbaar! en let op! erger nog kolonel! erger nog! mijn ontdekkingje werpt niet alleen de roman omver!... de film gaat ook over de kop! helemaal! de film gaat de lucht in! ja! die ook! die bestaat straks niet meer! die verkeert altijd al in doodstrijd! in doodstrijd geboren! ectoplastisch!... laten we zeggen: onheilspellend!... het einde van het witte doek kolonel!... dat kondig ik u aan!
ach gaat u maar! gaat u maar vlug!
schrijft u niets op?...
- Y nee!... dat is de moeite niet!...
- C herinnert u het zich dan?
zó lang blijft u toch niet weg?
- Y tja toch wel... vijf zes minuten!
- C iets niet in orde?
- Y ik ben op het moment wat ongerust...
- C o ja?
- Y ik heb wat last van mijn prostaat...
- C ik zou u kunnen 'toucheren'... maar niet hier!... later!... later!...
- Y die zaak van u?... dat gevoelsfoefje? als het nu toch om gevoel in de spreektaal gaat... als ik het goed begrijp?... waarom dicteert u uw boeken dan niet in plaats van ze te schrijven?... direct!... heel simpel! er bestaan schitterende dicteerapparaten!...
- C schitterende dicteerapparaten!
en kolonel?... kunt u nu misschien eens naar mij luisteren?... nu?... nu u een plasje gedaan hebt?
- Y ja!
- C goed dan zal ik het u vertellen... u alles vertellen!... al die dicteersystemen van u die babbelsystemen langspeelsystemen stellen geen moer voor! al dat mechaniek doodt het leven! hoort u me? 'anti-leven'! spelletjes voor in het lijkenhuis!... begrijpt u me kolonel?... de

- schrijfmachine idem!... de film dito!... die tele-vies-ie van u!... allemaal mechanisch aftrekken!... ik wil u niet beledigen kolonel!...
- Y ik geef u alleen mijn mening!
- Y en die uitvinding van u dan?
- C met mij ligt dat anders!... ik ben anderszins veel harder!... ik vang alle emotie!... alle uitwendige emotie! in één klap!... dat maak ik uit!... ik stop die in de metro!... mijn metro!... alle andere schrijvers zijn dood!... en ze beseffen het niet!... ze rotten aan de oppervlakte ingebakerd in hun technicolor! mummies!... allemaal mummies!... beroofd van emotie! ze zijn er lelijk bij!...
- wilt u alweer een plasje doen?
- schrijft u niets meer op kolonel?... maakt u geen aantekeningen meer?... hebt u er maling aan?
- Y nee!
- C dat interview wordt klote...
- en uw manuscript? wilt u niets zeggen over uw manuscript?
- Y dat is nog niet gepubliceerd!
- C dat zegt niets!... ze publiceren er vijfhonderd per jaar!...
- het wordt gepubliceerd!... dat gebeurt gelooft u me maar kolonel!... dat gebeurt als ik me ermee bemoei!... als ik u bij gaston pousseer!... is dat manuscript van u in technicolor?... zeg op! vertel me alles!
- Y een beetje... een klein beetje...
- C is het een beetje tendentieus?
- Y hoezo?
- C een beetje dit... een beetje dat? ondanks alles toch een beetje geëngageerd? maar dan niet zo erg! een tikje rooms misschien? een tikkeltje maar?... niet te veel!... o nee niet te veel! een beetje gideaans?
- Y o ja...
- C zonder overdijving?
- Y nee! nee!
- C of helemaal?
- Y met nuances... heel veel nuances!...
- C goed!... kun je slapen terwijl je het lesst?
- Y o ja!
- C weet u dat zeker?
- Y mijn vrouw leest het elke avond...
- C en dan valt ze in slaap?
- Y ja!
- C goed! dan zal ik het bij gaston aanbevelen!
- Y leest meneer gallimard alles zelf?
- C zijn leescommissie liever gezegd!
- Y lezen die slapend?

- C ja zo hebben ze de *reis naar het einde van de nacht* ook gelezen...
- Y hebben ze daar gunstig over geoordeeld?
- C o niet slecht... maar met vertraging... een ander heeft het uitgegeven...
- Y wat deden zij dan?
- C ze snurkten...
- Y dat is gek!...
- C nee dat is niet gek!... alleen de 'hongerlijders' zijn wakker alle anderen slapen... alle mensen die zeker zijn over de dag van morgen slapen... je ziet ze overal in de auto op kantoor op het platteland in de stad op de wereld op cruises... ze reizen wat af... babbelen wat af het is net of ze iets doen maar ze doen niets ze slapen...
- Y maar u dan meneer céline u vindt gehoor bij gaston... u bezit iets van een geheim! u maakt hem wakker! wat is die gaston dan voor een soort man?
- C meneer gallimard is steenrijk!
- Y ah?
- C meer hoeven ze niet te weten! aan de rest hebben ze maling! is hij nog altijd rijk? prima!... dan kan hij veel!... is hij geruïneerd?... dan kan hij niets meer! dan zit hij ons in de weg!
- Y denkt u dat hij nog altijd rijk is?
- C ja... ja dat denk ik...
- Y waarom?...
- C hij beklagt zich vaak... dat is een erg goed teken... zijn raad van beheer maakt hem het leven zuur zegt hij!... ook een erg goed teken!... jeremiades van zeer hoog gehalte!
- Y kan hij voor mij veel doen?
- C alles wat hij wil! verdomme! godverdomme! binnen een half jaar kan hij van u de grootste schrijver van de eeuw maken!
- Y net als u?
- C veel groter dan ik!
- Y hoe dan?
- C dat is zĳn zaak!
- Y wat me dwarszit... mag ik?...
- C jazeker! natuurlijk! ga uw gang!
- Y ik wil u een vraag stellen... waarom u de grootste schrijver van deze eeuw de uitvinder van de door u genoemde stijl de omverwerper van de franse letteren... kortom: de malherbe van vandaag! *eindelijk kwam céline* zo is het toch?
- C ja! ja! precies!
- Y waarom zorgt meneer gallimard dan nooit dat er over uw boeken wordt gesproken?
- C hij heeft zo zijn eigen idee!... zijn tactische idee!... hij zorgt dat er pas

- over wordt gesproken als ik dood ben!
- Y overleeft hij u dan?
- C ik heb wel de indruk... hij maakt zich niet moe...
- Y maar wat nu betreft?... zolang u nog leeft?... wat doet hij nu met uw boeken?...
- C hij stopt ze in zijn kelder!... hij verstopt ze goed... samen met duizenden... duizenden andere!... hij hamstert!
- Y hamstert hij ook manuscripten?
- C god ja! natuurlijk! natuurlijk!
- Y mijn manuscript?
- C vast en zeker!
- Y o maar!...
- C zit niet niet zo te wiegelen kolonel! u maakt me dronken
- Y maak ik u dronken?
- C ga toch pissen ik wacht wel op u!
- Y misschien zijn we hiermee klaar?
- C o nee kolonel! o nee! nu komt juist het roerendste moment!
- Y och?
- C maakt u geen aantekeningen meer? het moment van mijn geniale toets!
- Y ach!
- C ach!... dus geen 'ach?'... maak dat u gaat pissen en kom terug! vort!
- Y nee... ik wil liever!... ik pis straks wel!... stel dat de pisbak bezet is?...
- C over een voorwendsel gesproken!
- u kletst kolonel!... goed!... wilt u uw hele kloffie volpissen? ga uw gang! dan maak ik mijn verhaal voor u af!
- Y ja vlug!...
- C goed dan!... blaise pascal!... weet u het nog van blaise pascal?...
- Y ja!... ja!
- C de openbaring die hij kreeg op de pont de neuilly?... zijn paarden op hol?... zijn koets omgeslagen?... een wiel eraf?... hij er bijna geweest?...
- Y ja!... ja!...
- C herinnert u zich dat?
- Y ja!... blaise pascal!
- die van de *pensées*?
- C precies! precies kolonel! degene die alleen nog maar een afgrond zag! altijd een afgrond!... vanaf die dag!... door die angstaanval!... de afgrond rechts van hem!...
- Y ja rechts van hem!
- C ga pissen kolonel!
- Y nee! nee!
- C goed! zoals u wilt! de afgrond rechts van hem!
- Y rechts van hem!

- C en daarna ook in de lucht kolonel! daarna in de lucht! *de oneindige ruimten jagen me angst aan!* ook van pascal kolonel! een dekselse gedachte van pascal!... weet u het nog?
- Y ja! ja!
- c dat verschrikkelijke ongeluk op de brug had zijn leven veranderd!... totaal en helemaal! zijn genie vrijgemaakt! zijn genialiteit!...
- Y ach?
- C ja kolonel!... en ik! kijk me aan kolonel!
ik ben een type van het soort van pascal...
- Y dat kan toch niet?
- C ja! ja!... ik zeg het u toch!... godverdomme! kijk me aan!
wilt u echt niet gaan pissen? absoluut niet? goed!... het zij zo!... maar onthoudt u dan tenminste dit: het historische feit kolonel!... de hele waarde van het interview!... zodat we niet voor niets gewerkt hebben!
ik heb ook!... precies zo!... of bijna zo... dezelfde ontzetting ondergaan als pascal!... het gevoel van de afgrond!... maar bij mij was dat niet op de pont de neuilly... nee! dat gebeurde mij bij de metro... boven aan de trappen van de metro... van de noord-zuidlijn!... begrijpt u wel kolonel? van de noord-zuidlijn! ik dank de openbaring van mijn genie aan het station pigalle!...
dus kolonel luister! ik zei u al dat ik in die tijd... nee! dat heb ik u niet gezegd!... dat zeg ik u nu!... een onrustig leven leidde... ik geef het toe... behoorlijk onrustig... voor het minste geringste vloog ik van de ene kant van parijs naar de andere te voet met de metro met de auto... ja!... zo was ik... voor een vrouw die het goed met me voorhad... voor een vrouw die het niet slecht met me voorhad... en ook om ernstiger redenen... o ja! veel ernstiger!... ik ging links en rechts op huisbezoek... en in het bijzonder moest ik bijna elke morgen naar issy voor een spreekuur in een fabriek... en ik woonde op montmartre!... denkt u zich dat eens in!... elke morgen!... pigalle-issy! de autobus?... een of twee keer... ja dat gaat!... maar elke dag? daar ga je toch over nadenken: elke dag! dat verzeker ik u!... de beste manier?... metro? fiets? autobus?... zou ik de metro nemen? zou ik er op de fiets heen gaan?... met de benenwagen?... ik heb er wat over gearzeld!... erom heen gedraaid... het weer opgegeven... die donkere metro? die stinkende afgrond vuil en praktisch?... die muil die de vermoeden opslokt?... of zou ik boven blijven? rennen? *be not to be?*... de autobus?... de autobus?... dat bibberende hikkende angstaanjagende monster... dat stottert op alle kruispunten?... dat uren verliest aan beleefdheden... om geen enkel oud wijfje te overrijden... om te wachten tot de bakfiets die zich onder zijn voorbumper gefrommeld heeft zich weer losgewurmd heeft!... vader van een gezin van zes kinderen... of zou ik er te voet op afgaan?... door de straten? *een!!*

twee!!... te voet naar issy? sportiever dan sportief? dat was het dilemma! de diepten of de oppervlakte? o onbegrensde keuze! de oppervlakte is erg belangwekkend!... al die dingen! als in een film... met alle genoegens van de film!... denk je dat eens in!... denk je eens in!... de smoeltjes van de dames de kontjes van de dames en al die drukte eromheen! de heren die staan te trappelen!... de uitspatting van ijdelheden!... de concentratie van winkels!... de kleurenwemeling de etalages!... miljarden in overvloed!... het paradijs met prijskaartjes erop!... zo veel per stuk zo veel per kilo!... vrouwen! parfums! luxe-eetwaren! begeerlijkheden!...

duizend-en-zesendertig nacht in elke etalage!... maar pas op! het behekt je! je wordt zelf film... getransformeerd tot film! zelf film! en een film bestaat uit kinken in de kabel! van begin tot eind!... kinken!... tijdverlies! kettingbotsingen!... opstoppen!... troep!... smerissen fietsen kruispunten omleidingen rijrichting omgekeerde richting!... stremming!... stik! boileau beleefde er nog lol aan... vandaag de dag zou hij overreden worden... al zijn gerijmel ten spijt!... ik zou pascal weleens in een 'lelijke eend' willen zien van le printemps naar de rue taitbout!... dan zou hij niet bang zijn voor een afgrond!... voor twintig peilloze diepten! aan de oppervlakte kun je niet meer leven!... dat is de waarheid!... goed!... dus?... ik aarzel niet!... dat is mijn genialiteit! mijn geniale inval! geen zesendertig maars!... neem me niet kwalijk ik stop mijn hele wereld in de metro!... en daarmee ga ik aan de haal: ik neem iedereen mee!... goedschiks of kwaadschiks!... met mij mee!... de emotionele metro de mijne! zonder al die nadelen die versperringen! in een droom!... zonder ooit ergens te stoppen! nee! naar het doel! naar het doel! direct! in het gevoel!... door het gevoel! alleen maar dat doel: het volledige gevoel... van a tot z!

*dank zij mijn geprofileerde rails! mijn geprofileerde stijl!
geprofileerde sneltrein!... speciaal! ik pik de metro z'n rails af! ik geef het toe!... z'n starre rails!... die sodemieter ik weg!... niet meer nodig!... z'n lang uitgesponnen zinnen... niet meer nodig!... laten we zeggen: z'n stijl!... die verdraai ik op zo'n manier dat de reizigers in dromen komen... dat ze het niet merken... de charme de magie kolonel! het geweld ook!... ik geef het toe!... alle reizigers erin deuren dicht dubbel slot erop!... allemaal in mijn gevoelswagon!... geen kouwe drukte!... kouwe drukte tolereer ik niet! met geen mogelijkheid kunnen ze ontsnappen!... nee! nee!*

en de hele oppervlakte met me mee! nou? de hele oppervlakte! ingestapt! door elkaar geklutst in mijn metro! alle ingrediënten van de oppervlakte! met geweld! ik laat aan de oppervlakte niets over!... die plunder ik leeg!... nee kolonel!... nee zo is het helemaal!... alles in mijn gevoelsmetro!... de

huizen de mensen de bakstenen de oude wijfjes de banketbakkertjes
 de fietsen de auto's de naaistertjes de smerissen ook! opgestapeld
 'emotioneel fijngemalen'!... in mijn gevoelsmetro! ik laat niets aan de
 oppervlakte over!... alles in mijn magisch vervoeringsmiddel!...
 met geweld!... bent u de tovenaar? ja?... nee? goed laat uw charme
 dan werken!... komen sommige lezers in opstand? de knuppel kolonel!
 prefereren ze de bioscoop? de knuppel!... prefereren ze de
 technicolor? de knuppel!... u bent de meester-tovenaar... dat bewijst u
 hen door ze op te sluiten met een dubbel slot erop! u wilt
 gehoorzaamd worden!... de spreektaal in het geschrevene!... uw
 uitvinding! geen verhaaltjes! pigalle-issy zonder hindernissen!...
 overwegingen niet toegestaan! in de betovering!... vrijdenkers tolereert
 u niet! dialectici bij voorbeeld! geen enkel kruispunt meer geen enkel
 knipperlicht geen enkele smeris geen reet mag zich eraan onttrekken!
 begrijpt u me kolonel?
 geen vrachtwagen die u meer aanrijdt! u bent de kunstenaar! uw metro
 staat nergens voor stil!... u hebt een stijl voor uzelf geprofileerd!
 ja kolonel!... de stijl van het gevoeligste deel van de zenuwen!
 dat is moordend!
 ja dat geef ik toe
 ik neem alles mee
 ja kolonel... alles!... flatgebouwen van zeven etages... de woest-
 grommende autobussen! ik laat niets aan de oppervlakte! die houdt
 niets over! geen files met morrisjes geen lastige juffertjes geen
 peukerapers onder de bruggen! nee! ik neem alles mee!
 de bruggen ook!
 er is niets wat me weerhoudt
 ik laad alles in!... ik stop alles in mijn wagon!... ik zeg het u nog eens!
 alle emoties in mijn wagon!... met mij mee!... mijn gevoelsmetro pakt
 alles!
 mijn boeken pakken alles!
 er bestaat slechts één taal in deze door elkaar brabbelende wereld! één
 enkele waardevolle respectabele taal! de keizerlijke taal van deze
 wereld: de onze!... alle andere zijn koeterwaals... veel te laat gekomen
 dialecten!... slecht in de kleren ongelikt kluchten! schor of miauwerig
 net zo'n beetje geschikt voor buitenlandse parvenu's! gelispel voor
 clowns! en zo is het!... ik weet waarover ik het heb! discussie sta ik niet
 toe!
 hoe heb ik de oppervlakte niet veroverd! hebt u dat gezien? dat ik alles
 gepakt heb? hebt u dat gezien? hebt u dat opgemerkt? alles in mijn
 metro geladen!... wat heb ik de oppervlakte nog overgelaten? de
 ergste uitdragerstroep van de film!... inclusief de vreemde talen dus!
 de vertalingen!... hervertalingen van onze slechtste prullen! laat ze die

maar gebruiken voor sprekende films!... en daarbij dan de psychologie!
 de psychologische stomiteiten!... die hele filosofische stinktroep die
 hele fotografische gruwel dat hele lijkenhuis vol verstarde billen
 verstarde dijen gelifte tietten ingekorte neuzen en kilo's oogharen!... ja!
 kilo's! zwaar!... vet!... rood!... groen!...
 de emotionele rails! de rails van het zenuwstelsel!
 maar pas op! het detail!...
 het ballastbed! de hoekstenen!... een ademtocht! een cédille!... en alles
 valt om! bij duizend kilometer per uur! kapseist uw verhaal! loopt uit de
 rails! uw wagon scheurt open! een stinkende wond!
 dan... komt het genie om de hoek kijken!
 van nooit uit de rails lopen! geen gewone rails! geen gewone stijl! nee!
 speciale rails rails die er helemaal recht uitzien en het niet zijn!... die
 uzelf eigenhandig schuin hebt afgeslepen... eigenhandig! op volstrekt
 magische wijze!... pervers!... getrukt!
 dat is het geniale!... de klap van pascal!... de openbaring bij de metro!...
 hij op de brug!... ik bij de metro!
 het is heel eenvoudig de rails van de gevoelsweergave die er recht
 uitzien absoluut recht zijn dat absoluut niet!
 en daar zit 'm de fijne kneep!... de kunst! maar ook het levensgevaar!
 die absoluut speciale stijl!
 als uw rails recht zijn in de klassieke stijl met fraai uitgesponnen
 zinnen...
 dan slaat uw hele metro om! dan vernielt u het decor! doodt u al uw
 reizigers! en dat hele stelletje sufferds van u! een catastrofe niemand
 ontkomt eraan! *alleen in de emotie zijn uw rails recht!*
 wilt u nog meer details?... de allerallerintiemste details?
 goed!... de drie puntjes! wat hebben ze me die niet verweten! wat
 hebben ze me niet belasterd over m'n 'drie puntjes'!... *o die drie
 puntjes van hem!... o z'n drie puntjes!... hij kan geen eind aan z'n
 zinnen maken!... alle voorstelbare lulligheden!*
 nee op de plaats van die drie puntjes kun je geen woorden zetten
 allemaal gelul!... niet in een emotioneel verhaal!... u verwijt van gogh
 toch ook niet dat zijn kerken misvormd zijn? of de vlamminck zijn
 krakkemikkige stulpjes!... bosch zijn wezens zonder kop of staart?...
 debussy dat hij zich geen reet aantrekt van de maat? en honegger
 idem dito! maar ik heb helemaal niet dezelfde rechten? hè? ik heb
 alleen het recht de regels in acht te nemen?... de strofen van de
 académie française?... weezinwekkend!
 mijn drie puntjes zijn onmisbaar!... ik herhaal het: onmisbaar voor mijn
 metro!
 in één ruk op het doel af!... op geprofileerde rails!... een verhaal met
 'onweegbare dwarsleggers'!

de zaak van de 'een-en-al-zenuwen-metro-magische-rails-met-dwarsleggers-van-drie-puntjes' is belangrijker dan het atoom!
kunt u zich de muziek voorstellen zonder gedachtenpuntjes?
en zonder kwartrusten?

onthoud één ding: de emotionele rails! gewichtloos!... de emotionele stijl!... met drie puntjes!.. drie puntjes!... de vondst van de eeuw!... mijn vondst!... ik krijg nog een aardige begrafenis!... denk ik! denk ik! ik voorspel het u!... nationaal! en op staatskosten!... colette heeft me op dat idee gebracht! met een geëmotioneerd minister met tranen in de ogen! volmaakt! de mensen uit mijn buurt twijfelen daar niet aan!... het 'genie van de eeuw'!... de rails die er recht uitzien maar het niet zijn!... de minister zal dat allemaal vertellen!

luister!... nou het allermoeilijkste! ik eindig met... met het subtielste!... probeer me te begrijpen! span u in!

ik neem een lezer...

de lezer van een emotioneel boek... een van mijn werken!... in emotionele stijl!...

aanvankelijk voelt hij zich niet zo lekker...

het komt hem voor hij zou het durven te zweren dat iemand hardop in zijn hoofd zit te lezen!... in zijn eigen hoofd!...

zonder hem daar toestemming voor te vragen! dat is impressionisme kolonel! de hele foef van het impressionisme! het geheim van het impressionisme!

niet gewoon aan zijn oor!... nee!... binnen in zijn zenuwen! midden in zijn centrale zenuwstelsel! in zijn eigen hoofd!

dat is me wat!

dat iemand anders naar goeddunken zit te spelen op de harp van zijn eigen zenuwen!

kom eens dichterbij!

u steekt een stok in het water...

hoe ziet uw stok er dan uit?

dan lijkt uw stok gebroken! geknakt!

nou? en wat dan?

breek hem zelf verdomme! voordat u hem in het water steekt! een goeie grap! het hele geheim van het impressionisme!

kolonel!

EIND

Geprojecteerd

Y hoezo?

C daarmee corrigeert u het effect!

Y het effect waarvan?

C van de straalbreking! dan lijkt die stok van u recht! u breekt hem eerst kolonel!... voor u hem in het water steekt!...

Y breek ik hem eerst!

C u knakt hem eerst stevig!

Y nou zeg! nou zeg!

C zo ook met mijn emotionele stijl! en mijn zo zorgvuldig bewerkte rails! speciaal geprofileerd!

OP GELUIDSBAND

- Y houdt gaston meer van rozen? of van lelies?
 C hij is dol op allebei!
 Y en van wat voor schrijvers houdt hij?
 C hij zou ze het liefst allemaal zien kreperen!
 Y wie zou er dan zijn boeken moeten schrijven?
 C wat een vraag!
 maar ú kolonel verdorie! u helemaal alleen!
 Y al zijn boeken?
 C alle gekheid op een stokje! natuurlijk! niemand anders!
 Y zou ik dat kunnen?
 C uiteraard! kinderspel! kinderspel voor u!
 Y hoezo kinderspel?
 C kom nou! ik heb u de techniek toch uitgelegd!
 Y ach ja dat is waar! dat is waar!
 C bent u alles dan vergeten?
 Y o nee! o nee!... ik ben niets vergeten: de emotionele rails! de metro!
 pijlsnel over drie puntjes! pigalle-issy één minuut!
 C en verder?
 Y alle lezers behekst!
 C goed! maar dat is nog niet alles! dat is niet alles!
 Y de speciaal geprofileerde stijl!
 C precies!
 Y de geniale gevoelsweergave! de grote revolutie in de letteren!
 C en verder? wat nog meer kolonel?
 Y *eindelijk kwam celine!*
 C met overtuiging kolonel!... niet met de franse slag: celine!... met
 overtuiging! geloof! geloof kolonel! nog eens!
 Y *eindelijk kwam celine!*